

Mesečna mesečna
25 Din, za izos-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
letno 96 Din, za
izosvetstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kapitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 9.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECE

Dajte nam javna dela!

V naši državi smo dobili že večkrat zakone, ki so v svojih nazivih omenjali tudi javna dela. Toda javna dela so se pri nas izvajala v majhnem obsegu, včasih pa s ostala samo na papirju. V politiki javnih del smo prav za prav napravili prvi korak šele februarja 1935 z znano milijardo dinarjev za javna dela, ki je bila kasneje povišana še za 157 milijonov dinarjev. Ta uredba o javnih delih je predstavljala znaten korak naprej, ker se je bistveno spremenil način financiranja javnih del. Vse dotlej so financirali javna dela iz rednih in izrednih proračunskih sredstev ali pa celo nalagali nove davke. Poleg tega je nova uredba pomenila korak naprej tudi zaradi svoje obsežnosti, saj pomeni vsota 1 milijarde 157 milijonov Din res velik prispevek v pomoč našemu gospodarstvu.

Toda že večkrat smo morali omeniti, da odpada na Slovenijo od teh javnih del precej manjša vsota. Za železnice je določenih 579 milijonov Din, od tega odpade na Slovenijo 34 milijonov Din ali 5.9%. Za ceste pa je določenih 578 milijonov Din, od česar bi imela dobiti Slovenija 35 milijonov Din ali 6.05%. Toda v tej številki je vpoštevana rekonstrukcija celotne ceste Ljubljana-Delnice v znesku 10 milijonov Din, od česar pa se porabi za dela na področju savske banovine pol-drugi milijon Din, tako da prav za prav dobi Slovenija samo 33.5 milijonov Din.

Seveda bi bili veseli, če bi se vsaj za Slovenijo določeni znesek čimprej začel porabljati. Toda, dočim so skoro za vse druge cestne gradnje bile že razpisane licitacije in so se dela že začela, tako da je zanje potrošenih že najmanj 200 milijonov Din, pri nas ne pridemo nikamor naprej. Bilo je sicer že več licitacij, toda niso uspeli. Če pa je bilo dovolj licitacij, pa je bila zopet licitacija razveljavljena. Nočemo preiskovati razlogov, kdo je temu kriv, ali prevelika vestnost uradništva ali sploh birokratični ustroj naše državne uprave, za nas je dejstvo, da od ogromnih vsot, namenjenih in že izdanih za javna dela, ni prišlo k nam skoro nič.

Toda nešteto razlogov je, ki govorijo za to, da bi se moral izvesti program omenjenih javnih del ravno v Sloveniji. Naše ceste so v izredno slabem stanju in vedno bolj se nas izogiba mednarodni avtomobilski promet. Pa tudi pri nas opažamo pomanjkanje dobrih železniških zvez. Res se gradi — kdaj bo na dograjena, pa ne vemo — proga St. Janž-Sevca. Toda ta proga ne bo imela velikega pomena, če se istočasno ne zgradi zveza Slovenije z morjem iz Kočevja na Sušak ter se priključijo tudi ostale dolenske železnice k tej progi. Poleg tega seveda bo pa treba tudi že obstoječe proge temeljito popraviti, da bodo lahko zmagovalne večji promet. Zato moramo ugotoviti, da program javnih del iz preteklega leta še oddaleč ne zadostuje najnujnejšim potrebam slovenskega gospodarstva.

Ni pa samo zahtevati, da se izvede vsaj že postavljen ta program, kajti Slovenija potrebuje še mnogo več. Danes preti najvažnejši panogi slovenskega gospodarstva, to je lesni industriji ter trgovini poguba. Vemo, da marsikateri napori za vnovčenje našega lesa na neitalijanskih tržiščih ne bodo uspešni. Pa tudi, kjer bodo uspešni, ni mogoče misliti, da se bo takoj lahko tja usmeril ves naš izvoz lesa. Čaka nas še dolga doba prilagoditve na druga tržišča lesa in vprav zato preti velika brezposelnost našemu delavstvu. Naše delavstvo pa je pripravljeno delati. Niti ne računa s kakšno znatno državno podporo, ampak zahteva kot vse slovensko gospodarstvo, da se mu da prilike za delo. Od vsehposlov na prihajajo klici in poročila: dajte nam dela! Tu bi bila umestna velikopotezna politika javnih del, ki ne bi izvrševala samo dosedanjega programa, ampak začela izvrševati še obsežnejši, pa nujno potrebni program javnih del. Rekel bo kdo, da za to država nima dovolj sredstev, toda če so našli denar in ga še imamo za gradbe drugod v državi, se mora najti denar tudi za Slovenijo.

V letih dobre konjunktore so cenili izvoz lesa iz naše banovine v Italijo na 250 milijonov Din. Praktično prav za prav drugim z našim lesom trenutno tudi ne moremo. Nakopičene so velike zaloge na žagah, v njih pa investirane ogromne vsote naših industrijev in trgovcev. Vsi ti se nahajajo obnem z delavstvom v položaju, iz katerega trenutno ni drugega izhoda, kakor to pravilno imenuje nek list: socializacija izgub. Če smo imeli za žitni režim stomilijonske vsote na razpolago, jih moramo imeti tudi za naše lesno gospodarstvo, ki je prav tako važen faktor v domačem gospodarstvu, ki tudi odlično prispeva k našemu izvozu. Še več! Vedno težje nam je prodajati našo pšenico, dočim se je izvoz lesa še kolikor toliko držal.

Se posebej pa moramo poudariti, da je upravičena naša zahteva po izdatni državni pomoči že zaradi tega, ker so naši državni narokovali politiko sankej obveznosti, sprejete s paktom Zveze narodov. Naša lesna industrija in trgovina sedanega položaja nista zakrivili ter si resno prizadevata, najti nova tržišča za naš les. Radi vseh teh razlogov je potrebno, da naša državna gospodarska politika najde nova tržišča za naše proizvode in se pri tem sklicuje na to, da so skoro vse države, članice Zveze narodov, pristale, da dajejo druga drugi kompenzacije za izgubo italijanskega tržišča. Toda ker ne moremo čakati na uspehe takih akcij, ki zadevajo na velike težkoče, moramo z vsoto odločnosti zahtevati, da priskoči država na pomoč in da dela in kruha vsem tistim številnim delavcem, ki so radi sedenja krize brez svoje krivde in tudi brez krivde svojih poslodajalcev prišli ob kruh. To se pa da izvesti le z velikimi javnimi deli, katere lahko financira država. Saj državna gospodarska politika ne sme dopustiti, da propade tako važna pokrajina, kakor je Slovenija. Kljub temu da šteje Slovenija komaj 8% vsega prebivalstva

Da razbremene rasa Desto

Najbolj krvava bitka

Abesinci srdito napadajo pri Makali

Ras Našibu prodira po Ogadenu na pomoč Desti

Mobilizacija v Abesiniji

Reuter poroča: Abesinci so v teku hudih borb pri Makali odbili več italijanskih protinapadov. Pri tem so Italijane pritisnili za nekaj milj nazaj. Na abesinski strani se še dalje trdi, da so Abesinci zaplenili veliko število topov in večkrat je prišlo do strahovite borbe moč na moč.

Italijani in Abesinci izjavljajo, da so odločno zmagali na severni fronti, kjer so oboji poklali mnogo nasprotnikov.

Po vestih iz abesinskega vira, je na južni fronti začel ras Našibu ofenzivo proti generalu Grazianiju.

Iz Addis Abebe poroča Reuterjev dopisnik brzojavno, da se v Tigreji (na severu) še vedno bje huda bitka, ki se je začela pretekli teden. Abesinci so uspešno odbili ofenzivo Italijanov in prešli v protinapad in zavzeli izvestno število strateških položajev. Bitka se nadaljuje zelo krvavo v okolici Makale. Abesinci so globoko prodrli v italijanske postojanke. Ne ve še, kolikšne so izgube Abesincev, vendar pa so zelo težke. Borba se vodi dan in noč na fronti 110 km, ki se razteza jugozahodno od Makale do jugozapadno od Aksuma. Po še nepotrjenih vestih je pri teh bitkah sodeloval tudi vojni minister ras Mulugeta s svojimi četami, in sicer vzhodno od Makale. Med to bitko je ras Mulugeta umrl naravne smrti. Prva vest o zmagi je prišla od rasa Kase, čigar čete se nahajajo jugozapadno od Makale.

Vesti o porazu na južni fronti navdajajo z veliki skrbmi uradne kroge. Tem bolj pa so jih razveselile vesti o zmagah na severu. V krogih okoli cesarske palače se slišijo glasovi, da bodo ti krogi zaprosili abesinskega cesarja, da naj zapusti Desie in da naj prouči vprašanje, če ni oportuno, da bi obiskal južno fronto.

Vesti iz italijanskega vira pripovedujejo, da so Abesinci v teku najbolj krvave bitke na severni fronti izgubili več tisoč mrtvih v pokrajini Tembien in da so Italijani ujeli mnogo ujetnikov. Italijanska letala sodelujejo pri teh bitkah. Italijanski letalci trde, da je bombardiranje lahko in da nižje ležeče položaje obstreljujejo s strojnimi.

Iz Addis Abebe poročajo, da gre na južni fronti ras Našibu hitro naprej proti središču desnega krila italijanske fronte. General Graziani mora vzdrževati fronto, ki je okoli 700 km dolga. Ras Našibu hoče prisiliti generala Grazianija s svojo protiofenzivo, da ustavi svoje operacije proti rasu Desti.

Ras Sejum srdito napada

Addis Abeba, 24. jan. b. Od ponedeljka do četrtka so trajale strahovite bitke med četami rasa Sejuma in italijanskimi domačini, ki se nahajajo na položajih v bližini Makale v severozapadni smeri. Po najnovejših vestih s severnega bojišča je v teh borbah padlo več tisoč italijanskih vojakov in hrabra armada rasa Sejuma je postala popoln gospodar teh italijanskih položajev. Tudi z abesinske strani je bilo mnogo žrtev, toda v silovitem zamahu jih Italijani kljub strašnemu ognjenemu pozdravu niso mogli zaustaviti. Podrobnosti o bitkah še manjkajo.

Italijansko uradno poročilo 105

Rim, 24. januarja. AA. Agencija Stefani priobčuje komunikacije št. 105: Ker je italijansko poveljstvo izvedelo iz zanesljivih virov, da vrše znatne abesinske čete pod poveljstvom rasa Kase gi-

banja v Tembijenu, da pripravijo ofenzivo, zato je poveljstvo sklenilo sovražni poskus vdušiti in je izvršilo krepak napad. Napad italijanskih čet je sovražnika presenetil. Ogorčeni boji, ki so trajali 21., 22. in 23. t. m. so se snoči končali z našim popolnim uspehom. Jutrišnji komunikacije bo objavil vse podrobnosti te bitke.

General Graziani sporoča, da je na področju, kamor je prodrl in ga zavzel, ukinil suženjstvo v vseh oblikah.

Neko naše letalo je v bojih pred zavzetjem Negelija, kjer se zdaj nahaja štab generala Grazianija, padlo na zemljo.

Doprinos civilizacije:
30.000 kg ekrazita
1000 tankov

V bojih pred zavzetjem Negelija so italijanski letalci izvršili na somalijskem bojišču 130 poletov. Večini teh poletov je bil namen obstreljevanje sovražnih čet. Tik pred zavzetjem Negelija, je mesto bombardiralo 26 letal. Pri bombardiranju so letala vrgla 39.037 kg razstreliva.

Italijanska Agencija Stefani poroča iz Dola: Odločilni elementi, ki so odločili zmago pri Negeliju so poleg generala Grazianija bili piloti in tanki. Bombardiranje od strani italijanskih avijonov je porušilo utrbe Abesincev, katerih ostanki še sedaj pričajo, da so vsa dela izvedli evropski strokovnjaki. Italijanska letala niso bombardirala skladišča municije in živeža, temveč so z ognjem iz strojne prisilila abesinske straže, da so zapustile svoje položaje. Tako so skladišča nepoškodovana prišla v roke Italijanov. Na drugi strani je manevriralo nad tisoč tankov, ki so brez odpora gonili sovražnike. Hrabrost italijanskih čet in prav tako hrabrost domačinov in popolna organizacija prehrane vojske so mnogo pomagali k tej veliki zmagi. Sedaj Italijani utrjujejo Negeli.

Graziani poroča: Zastoj!

Asmara, 24. jan. b. General Graziani sporoča, da bo sedaj nastopil zastoj na južni fronti. V medčasu se bo pripravljala nova ofenziva. General Graziani bo skušal urediti v tem času politične in vojne razmere v sedaj zasedenih krajih.

Ženeva zaključila zasedanje

Salomonski nasvet Titulesca Urugvaju in sovjetski Rusiji

Ženeva, 24. jan. o. Devetdeseto zasedanje sveta Zveze narodov se je končalo danes zvečer. Na dopoldanski posvetovanjih je bilo odpravljeno vprašanje Gdanskega in sicer s sporazumom med Edenom in člani gdanskega senata. Svet je odobril ta sporazum, vendar pa bo presodil vse potrebno tedaj, ko bo senat mesta Gdanskega dokazal, da se bo držal določil tega sporazuma.

Popoldne se je vršila zaključna seja sveta. Najprej je romunski zunanji minister Titulescu

povabil svet Zveze narodov, naj priredi prihodnje zasedanje sveta meseca maja v Bukarešti in ne v Ženevi. Nato je podal Titulescu poročilo o sporu med Urugvajem in SSSR in svetoval, da naj obe strani storita vse, da ne bosta poglabljali spora in da se kmalu pomirita med seboj. Litvinov in urugvajski delegat Guani sta se Titulescu najlepše zahvalila za njegov trud. O rešitvi spora bo razpravljalo prihodnje zasedanje sveta ZN. Nato je bilo zasedanje zaključeno.

„Spoštoval bom ustavo“

Edvard VIII. spodnji zbornici

London, 24. jan. AA. Na današnji seji spodnje zbornice je ministrski predsednik Baldwin predal predsedniku spodnje zbornice poslanico Nj. Vel. kralja Edvarda VIII. Seji zbornice so prisostvovali vsi poslanci do zadnjega. V poslancih stoji:

Prepričan sem, da je spodnja zbornica v veliki žalosti zaradi smrti mojega ljubega očeta, ki je vse življenje posvetil službi naroda. Ker je bil navdihnjjen z globokim pojmovanjem dolžnosti, je zmeraj težil za tem, da se je držal zakonov ustave vladavine. Trdno sem odločen, da bom tudi sam šel po poti, ki jo je nakazal moj predhodnik.

Nato je spodnja zbornica sprejela prvo addresso, v kateri izraža sožalje Nj. Vel. kraljici in jo zagotavlja, da nikdar ne bo pozabila vdanosti pokojnemu vladarju in domovini. V drugi adresi pozdravlja novega kralja in izraža pre-

pričanje, da bo tudi njegova vladavina posvečena zagotovitvi sreče in svobode vsega naroda.

Zahvala sv. očetu

Rim, 24. januarja. AA. Agencija Stefani poroča: Sveti oče papež je sprejel od Nj. Vel. kralja Edvarda VIII. sledečo brzojavko:

Nj. Vel. kraljica mati in jaz skupno zagotavljam vašo svetost, o naši največji hvaležnosti za izraze sožalja, ki ste nam jih poslali o priliki težkega udarca, ki je zadel naš in narode britanskega cesarstva s smrtjo kralja in mojega ljubljenega očeta.

Mimohod naroda

London, 24. jan. b. Davi se je pričel mimo-hod mimo mrtvaškega odra, na katerem leži kralj Jurij V. Že snoči so se pričele zbirati pred westminstersko dvorano ogromne množice naroda ter so čakale vso noč, da bi lahko davi izkazale zadnjo čast svojemu mrtvemu kralju. Ponoči so postale množice vse gostejše ter zavrele ves promet na trgu. Policija je sicer večkrat poskušala množice razpršiti, toda vedno brez uspeha. Navsezadnje se je morala ukloniti ljudski volji in odstopiti od svojih zahtev. Davi pa so pričele zopet prihajati iz vseh ulic ogromne množice ljudstva, ki so tako rekoč blokirale vse dohode k westminsterski dvorani. O kakšnem prometu sploh ni moglo biti govora: policija pa je bila brez moči, da bi napravila red in odprla pot prometu. Mimohod se je pričel navsezgodaj zjutraj v gostih vrstah in je trajal vse do mraka.

Zadnji podpis

V zgornji zbornici so po govoru lorda cuvar ja drž. pečata govorili voditelji delavske in liberalne opozicije. Odobrili so predloge lorda —

Nadaljevanje na 2. strani spodaj.

„Stranka upornikov...“

Angleška delavska stranka odklanja komuniste

London, 24. januarja. AA. Kakor je že znano, so pristojne instance angleške delavske stranke že drugič odbile formalni predlog angleških komunistov, da se ustvari tako zvana

v državi, vendar prispeva k vsem državnim neposrednim davkom z 12%. Če bo to nesorazmerno trajalo dalje, potem bomo kaj kmalu porabili vse svoje kapitalne rezerve ter bomo živeli iz rok v usta in bo življenjski standard našega naroda strahovito padel, tako da delež Slovenije kmalu ne bo znašal več, kot znaša delež Slovenije na celokupnem prebivalstvu države.

skupna fronta. Glavni organ delavske stranke londonski »Daily Herald« v svoji jutranji izdaji pozdravlja odločitev vodstva stranke, in pravi med drugim, da je komunistična stranka stranka prevratnežev in upornikov, ki noče in tudi ne ve posvetiti svoje moči delu za zboljšanje pogojev življenja najširših slojev naroda. Vse svoje energije posveča ta stranka rušenju, vravratu in državljanski vojni in diktaturi samo enega stanu. Predlog komunistov o enotni fronti z delavsko stranko, po mnenju lista ni iskren in izhaja samo iz želje, da se iz velike angleške delavske stranke ustvari orožje za čim lažje širjenje prevratne komunistične propagande v Veliki Britaniji.

Trije ministri v Ljubljani

Velika lesna konferenca prihodno nedeljo

Belgrad, 24. jan. AA. Zaradi škode, ki jo trpi naša lesna industrija v zvezi s sankcijami proti Italiji, bo v nedeljo, dne 26. januarja v Ljubljani velika zbornica gospodarstvenikov državne banke. Zbornica se bo odela tudi ministri: dr. Dragica Cvetković, dr. Milan Vrbanić in dr. Janko Jovanović. Zbornica bo prisostvovala tudi gospodarstveniki iz drugih banov in osrednji odbor za lesno industrijo z g. Ummanskim na čelu.

Kraljev. banska uprava v Ljubljani objavlja: Konferenca gospodarstvenikov in strokovnih delavcev, ki naj razpravi o stanju našega gospodarstva ter nase lesne trgovine in industrije in ki je sklicana za 26. t. m. ob 10 dopoldne, se bo vršila v veliki dvorani Trgovskega doma v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27. in ne v sejni dvorani zbornice TOI v Ljubljani, kot je bilo prvotno določeno.

Mariborski občinski svet

Nocoj ob 6 se je sestel mariborski občinski svet k svojemu prvemu seji, ki ji je prisostvoval tudi okrajni glavar dr. Popović. Po otvoritvi je mestni župan dr. Juvan sporočil, da je podpisal protestno pomenico proti monopolizaciji lesnih lesnikov, ki jo je tudi prebral. Občinski svet je z velikim odobravanjem in plaskanjem pozdravil nastop g. župana za obrambo interesov slovenskega lesstva ter nato soglasno odobril njegov korak. — Odobrilo se je nato 9000 Din za popravek volitvenih imenikov. V disciplinski odsek sta bila izvoljena dr. Müller in Ozvalič, kot namestnika pa Stabej in Priatelj. — Novoustanovljeni gasilski župni mariborski se dovoli 1500 Din podpore. — Na vrsto se prišla poročila oadakov: — Za prvi odsek je poročal svetnik dr. Müller. Vprašanje zahteve tovarne Pinter-Lenart za odškodnino podre hišice v Cvetlični ulici 3, ki je padla kot žrtve regulacije, se odloži do prihodnje seje. — Za drugi odsek je poročal svetnik Aljančič. Društvo za varstvo deklet je vložilo prošnjo, naj se mu dovoli prevzem Kutscherove ustanove. Leta 1905 je namreč učiteljica Sabina Kutscherova podarila mesni občini svojo hišo na Slomškovem trgu 12 za brezposelne služkinje in revne dekleta. Ustanova se doslej ni uporabljala v namenu, za katere jo je določila ustanoviteljica. Društvo za varstvo deklet v Mariboru pa prosi že dolgo vrsto let, da bi se mu dovolilo prevzem te ustanove, v kateri bi uredilo azil za brezposelne služkinje in raznim nevarnostim izpostavljenih deklet. Bivša občinska uprava pa je vse prošnje dosledno odklanjala, pri čemer so se v občinskem svetu posebno odlikovali socialisti, ki so tedaj odkrito izjavljali, da so proti prošnji društva samo radi tega, ker ga vodijo katoliški ljudje. Tudi danes so socialistični zastopniki nastopili proti oddaji te ustanove Društvu za varstvo deklet, vendar so sedaj skušali svoj nastop spretno prikriti z zagovarjanjem nekakšnih občinskih interesov, ki pa v ničemer niso ogroženi. Predlog je bil soglasno sprejet proti dnu socialističnim glasovom. Društvo dobi to hišo v najem za 15 let, iz sredstev pa, ki so se doslej iz te ustanove dobivala, bo mestna občina izvršila malenkostna popravila na poslopju in ne bo pobirala gostiščnine in vodarine. Društvo pa se zaveže, da bo plačevalo vse davke in vzdrževalo poslopje v dobrem stanju.

Pocenilo. Predlog se sprejme soglasno s pripombo, da velja cenitev od 1. januarja 1936. — Za avtobusno progo Maribor—Celje se bosta nabavila dva nova avtobusa na Diesellov pogon. Za to se je odobrilo znesek 350.000 Din. — Mestni tovarni avtobusni park se bo preuredil na pogon z oglnim plinom. Investicije bodo znašale 100.000 Din, ki se bodo že v enem letu površile. — Tovarni čokolade Mirim v Koskih bo prispevala mestna občina 30.000 Din za postavitev novega transformatorja, iz katerega bo dobavljala tok tudi drugim konsumantom. — S tem je bila javna seja zaključena in se je nadaljevala tajna.

Tajna seja. Na tajni seji je bil na dnevnem redu sprejem v občinski svet. Glavno vprašanje pa je bilo ureditev prejemkov mestnih službecev na podlagi uredbe z dne 1. oktobra 1935. Po daljši debati je občinski svet sklenil, da se končno veljavno sklepanje o rešitvi tega vprašanja odloži do prihodnje izredne seje, ki bo v torek sklicana samo za to vprašanje. — Strojništvo mestne kladnice Jurkoviču se je priznalo stalnost in napredovanje; istotako strojništvo mestne vodarne Ernestu Dabingerju ter magistratnemu uradniku Geremu Francu. — V delavskem azilu se je bivšemu podžupanu Golobu regulirala najemnina, ki je doslej ni plačeval. — Zadeva zgradbe magdalenske šole se je zaenkrat rešila tako, da so se znenkrat oddale samo stopnice, za vsa druga dela pa se izvede ponoven razpis. Istotako se je zaprosilo za novo posojilo 1.600.000 Din, ker je prejšnji magistratni režim izdelal samo površni proračun za to važno zgradbo in se je sedaj pokazalo, da je bil kredit 7 milijonov Din premajhen. — Dobava električnega toka tvrdi Rosner se zniža na višino, kakor jo imajo druge vevetvke. S tem je bila tudi tajna seja zaključena.

„Udarne skupine Karla Marksa“

Nova odhrija o delovanju komunistov v Zagrebu

Zagreb, 24. jan. h. Zagrebška policija je izdala naslednje poročilo: V zadnjih preiskavih v zadevi udarne skupine Rataja je zagrebška policija našla do novih odkritij o delovanju zagrebških komunistov. Preiskava proti ubijalcu strahotnika Rataja je ugotovila, da je obliče član tajne komunistične agitacije, tako zvane udarne skupine, ki je dobil revolver pred dvema mesecema od vodstva komunistične organizacije z nalogom, da ubije enega od bivših tovarisev, na katerega je padel sum, da je

prešel v nasprotno taborišče. Razen tega so ugotovljene tudi vse podrebnosti v zvezi s samim zločinom in so zbrana vsa dokazila sredstva za sodno postopanje. V zvezi s tem zločinom pa je bilo aretiranih 26 oseb, za katere je ugotovljeno, da so člani tajne komunistične organizacije, in sicer udarnih skupin okrajnih in predmestnih odborov Karla Marksa, Lenina, Vorosilova in Georgija Dimitrova. Po preiskavi se bodo vse osebe izročile pristojnemu sodišču za zaščito države.

Uredba o pravicah invalidov

Belgrad, 24. jan. Minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragica Cvetković je dal v zvezi z uredbo z zakonsko močjo o izpremembah in dopolnitvah invalidskega zakona tole izjavo:

Cepnav so sedanjše finančne razmere težavne, je finančni minister vendar dal na razpolago potrebni znesek za ureditev invalidskega vprašanja. Z medministrsko komisijo med delegacijami finančnega in socialnega ministarstva sem dosegel sporazum o načrtih vprašanjih te uredbe. Ministrski svet je na seji 17. januarja t. l. to uredbo odobril. S pooblastilom, izdanim v členu 79 zakona o proračunskih davcih iz leta 1925, pred finančne odbore narodnega predstavništva v definitivno odobritev. Glavne odlike te uredbe so tele:

Po obstoječem invalidskem zakonu so nekatere skupine družin imele na račun pogrebniš troškov dobiti edskodnino v višini enega mesečnega zneska. Ta znesek je bil prenamenjen za kritje troškov. V sedanjem zakonu sem določil trimesečne zneske osebnim invalidskim z dodatnimi za kritje pogrebniš troškov.

Po členu 2 invalidskega zakona so vdove rezervni častniki, ki ne dobivajo pokojnine na podlagi posebnih zakonov, prejemale 50 odstotno invalidnino, ustrežajočo činu. Po novih izpremembah in dopolnitvah se tako vdove izseščajo v višini odstotkov invalidne podpore z vdovami rezervnih častnikov, ki dobivajo pokojnino po invalidskem zakonu iz leta 1925. Družine umirlih vojš invalidov s 50 odstotno nesposobnostjo so imele pravico do invalidske podpore. Zakon iz leta 1929 jim je to pravico vzel. Ta uredba jim pa vrez te ukinitve pravice tako, da bodo te družine imele pravico do invalidske podpore.

Po invalidskem zakonu iz leta 1925 so imeli invalidi katerekoli skupine pravico, v katerikoli času zaradi povečanja nesposobnosti zahtevati pregled in na podlagi tega pregleda zahtevati povzemanje invalidnine. Nova uredba odreja, da invalidi od 7. do 9. skupine lahko zahtevajo ponovni pregled za zvižanje invalidnine pod pogojem, da se jim pri tej priložnosti ugotovi nesposobnost v višini najmanj 70 odst. Otrcem, ki so delovno ali telesno popolnoma nesposobni za zaslužek, se prizna po izpolnjenem 16. letu, dolči troja ta nesposobnost, pravica do invalidine, pod pogojem, da so brez lesne krivde in pred izpolnjenim 16. letom poslihi dušerno ali telesno popolnoma nesposobni za vsak zaslužek. Prav tako se poveča tudi vdovam, kadar se ponovno poročijo, do 1/2 invalidnina na triletni znesek invalidne podpore.

Vojnini invalidi, ki so prejeli odkup invalidnine, se da pravica do brezplačnega prevoza v primeru, kadar grejo v crkvene zavode in druge zdravstvene ustanove tudi pri povratku iz teh ustanov, ker imajo že pravico do brezplačnega orlopedskega zdravljenja. Prav tako se podeli tudi vojnini invalidi, ki so po čl. 113 invalidskega zakona imeli pravico do brezplačnega zdravljenja, tudi pravica do brezplačnega prevoza, kadar se grejo zdraviti in kadar se z zdravljenja vračajo domov.

Nova uredba odreja tudi oprostitve sirenastih osebnih invalidov prve do pete skupine bolnika v denarju in delu, ki pride v breme samoupravnih proračunov.

Najvažnejša določba te uredbe je pravilna in pravična ureditev vprašanja cestovna. Nova uredba ureja to stvar na mnogo pravičnejši način s tem, da zviša cenzus od 120 na 170 Din in s tem ga evaja stopnjevanje v teh mejah s 120 do 170 Din. Tako je to vprašanje urejeno na mnogo smotnejši podlagi. Po novi uredbi bodo, n. pr. imelo osebe, ki plačajo 120 Din osnovnega neposrednega davka, pravico tudi do prejemanja invalidskih dohodkov v višini 100%. Tiste osebe, ki plačajo do 130 Din osnovnega neposrednega davka, bodo prejemale 90% invalidnine, osebe do 140 Din davka 80%, do 150 Din davka 70%, do 160 Din davka 60%, in do 170 dinarjev davka 50% odrejen invalidnine.

Samo ta določba uredbe odreja vračilo invalidnine 17.416 osebom, ki so se prejemale izgubile z zakonom iz leta 1929, in sicer je osebnih invalidov 7203, vojšnih vdov 12.600 in staršev 1473.

Razen te določbe, ki odreja vračilo invalidnine 17.416 osebom, določajo tudi ostale določbe vračilo invalidnine in drugih neodnosti se večjemu številu vojšnih invalidov, kar nedvoumno kaže, da je ta uredba velikanse važnosti za pravilno ureditev invalidskega vprašanja.

Ta uredba je dala ponovno pravico do invalidine kod določenimi pogoji tistim vojnini invalidom, ki so bili prej priznani za teške zaradi bolezni in ki so pred 17. majem 1923 bili karakteri-

zirani kot najmanj 80% nesposobni, in bodo zdaj pri novem pregledu prav tako karakterizirani z 80% nesposobnostjo za delo.

Druga prav tako važna določba te nove uredbe odreja, da se tiste osebe, ki so zamudile po čl. 104 in 108 invalidskega zakona za predložitev prijave, lahko v roku 6 mesecev, računaje od dneva, ko stopi ta uredba v veljavo, naknadno vložijo prijavo. Ta uredba je posebno smotrena, ker so nekatere osebe, zlasti v gorskih krajih, zaradi oddaljenosti od občine, ali sploh zaradi neznanja opustile prijavo v določenem zakonskem roku in izgubile pravico do invalidine. Tem osebam se tako omogoči, da v tem roku vložijo naknadno prijavo in ponovno dobe pravico do invalidine.

Z izpolnitvijo čl. 109 invalidskega zakona se podeli pravica do državne zaštite in podpore tistim bojevalnikom, ki so ostali nezmožni za delo pri vojskih operacijah leta 1913 po balkanski vojni, in družinam tistih vojakov, ki so pri teh operacijah padli, umrli ali jih pogrešajo.

S to uredbo je popravljen vse isto, kar se je dalo in moglo popraviti. Za definitivno ureditev tega vprašanja bodo veljala smirenjenja kr. vlade, da se delizne priznane invalidine čim prej likvidirajo in da invalidska sodišča, kjer je se mnogo neurčnejših invalidskih razsodb, pospeše svoje delo.

Župan Thaler umira

Maribor, 24. januarja.

Dr. St. Ilija nam poročajo, da se nahaja prvi slovenski župan obimne občine šentilike v Slovenskih gorah in prvi borec naših območnih Slovencev, Franjo Thaler, na smrti. St. Ilija je bil kot predsednik volivnega odbora občinske volitve v St. Ilijo ter doživel najhujše zadoščanje z zmagovitim izidom. Medtem pa se je bolezen poslabšala in pravijo, da zanj ni več rešitve. Bolezen priljubljenega slovenskega borec je vzbudila po vsej okolici splošno sočutje.

2000 letnica Horacija

Nocoj ob 6 uri je bila v filharmonični dvorani zelo dobro usnela prireditve gojenca državne klasične gimnazije v Ljubljani v spomin 2000-letnice Horacija. Prireditve so obiskali tako starši učencev, učenci sami ter prijatelji klasične vzgoje. Bile so zastopane tudi prosvetne oblasti. Dijaki so pri prireditvi nastopili vnovodna s Hajdovno skladbo, ki so jo zelo uspešno podali, nato je govoril prof. Josip Orman, ki je v lepem govoru poudarjal velike kulturne tradicije slovenskega naroda in kulturne vezi, ki vežejo Slovence z vsimi utrdi, zlasti pa je dolžna gojiti te tradicije klasična gimnazija, ki je najstarejši srednješolski zavod v Sloveniji. Saj je bila ustanovljena pred 500 leti. Nato je lepo ortal delo in življenje Horacija.

Umrl nam je

Stanko

Volja Vsemogočnega je bila, da mu je sveti večer, ki prinaša ljudem mir in srečo, naklonil nesrečo in trpljenje ravno takrat, ko je potoval k svojim domov. Po mesec dni dolgih mukah, ki jih je prenašal junaško in vdano, je položil v roke Vsemogočnemu svoje mlado življenje dvajset treh let, naš ljubljani sin, brat in striček Stanko.

Za njim plakajo:

Gregor in Marija Koželj, starši; Milan, Gorči, Albin, bratje; Draga, Zora, Olga, Mihaela, Vida, Zdenka, sestre; Zdenkica, Tatjana, Dragica, Špelca in Vinko, nečakinje in nečaki; Anica roj. Zlajpah, Lojze Mrvar, Vinko Vidmar, Ernest Stanič, svakinja in svaki, ter ostali sorodniki

Mokronog, dne 24. januarja 1936.

Domači odmevi

Ljubljanski župan se vrača

Belgrad, 24. jan. m. Nocoj je odpotoval v Ljubljano ljubljanski župan dr. Juro Adlešič, ki se je tu mudil nekoliko dni v zadevah ljubljanske občine. Danes je bil s svojo soprogo sprejet v avdicno pri Nj. Vel. kraljici Mariji, njegova soproga sama pa pri Nj. Vis. knežini Olgi. Za časa svojega bivanja v Belgradu je ljubljanski župan obiskal večino ministrov. Tako je bil sprejet tudi pri ministru predsedniku dr. Stojadinoviću, ki mu je obljubil vso pozornost v zadevah ljubljanskega mesta. Dr. Stojadinović je izjavil, da se bo glede škode, ki jo je prizadelo našemu gospodarstvu izvajanje sankcij, začelo s čim večjimi javnimi deli, da se na ta način zaposli čim več brezposelnega delavstva. Tudi v tem pogledu bo upošteval mesto Ljubljano.

Nadalje je bil dr. Adlešič sprejet tudi pri ministru za soc. politiko Cvetkoviću, katerega je prosil za njegovo pomoč onega zneska, ki je bil določen za prehrano pasivnih krajev. Tudi minister Cvetković mu je obljubil, da bo posvetil ljubljanski občini vso svojo naklonjenost. Z njim je dr. Adlešič razpravljal tudi o vprašanju ustanovitve občinske bolnišnice v Ljubljani. Minister mu je pri tem obljubil, da bo v tem oziru sel občini na roko, ker bi se z ustanovitvijo te bolnišnice razbremenila splošna državna bolnišnica. Dejal je tudi, da se bo v ta namen že našlo primerno posojilo. Gratični minister dr. Koželj je obljubil ljubljanskemu županu, da bo dobil enih 300.000 Din, ki so bili obljubljeni s strani vlade za trasiranje ceste Ljubljana—Susak, ter je naročil, da se to trasiranje čimprej začne in da se mora letos izvršiti, on pa da bo gledal na to, da bodo krediti na razpolago.

Središče muslimanov - Sarajevo

Posebna komisija pravosodnega ministarstva je izdelala načrt zakona o izpremembi zakona o islamski vinski zajednici. Načrt je izdelan na načelu notranje samouprave islamske verske zajednice, kar tudi odgovarja duhu šerijatskega prava. Razmerje do države je urejeno podobno kakor pri drugih verskih družbah. Sedaj vrhovnega poglavarja islama v državi, reis-ul-ulema, bo prenešeno iz Belgrada v Sarajevo. Komisija je delo zaključila in pravosodno ministarstvo bo zakon kmalu predložilo ministrski mu svetu.

Usebne vesti

Belgrad, 24. jan. m. S kr. ukazom je postavljen za načelnika splošnega oddelka glavnega ravnatelstva državnih železnice dr. Ivan Kavčič, dosedanjí načelnik splošnega oddelka v Sarajevu; za načelnika prometnega oddelka v glavnem ravnatelstvu državnih železnice ing. Dimitrije Ataneković, dosedanjí načelnik gradbenega oddelka v Ljubljani; za načelnika gradbenega oddelka v Ljubljani ing. Borisavljevič, dosedanjí načelnik gospodarskega oddelka v glavnem ravnatelstvu državnih železnice; za načelnika oddelka gospodarskega oddelka v glavnem ravnatelstvu državnih železnice ing. Stanoje Mišvojevič, referent prometnega ministarstva v pokojni; dosedanjí vršilec dolžnosti načelnika splošnega oddelka glavnega ravnatelstva državnih železnice Stevan Walter je imenovan za načelnika splošnega oddelka pri železniškem ravnatelstvu v Subotici.

Belgrad, 24. jan. m. S kr. ukazom je postavljen dr. Ivan Pšenitnik, sodnik okraj. sodišča v Novi Gradski, na okraj. sodišče v Dugo selo. Z odlokom prometnega ministra so postavljeni pri ravnatelstvu drž. železnice v Ljubljani v IX. pol. skup. za prometne uradnike: Edvard Grobenček, dr. Alojzij Rusija, Anton Zupan in Adrijan Sogava, uradniški pripravniki; za tehničnega uradnika Anton Fležo; za administrativnega uradnika pa Mihaljo Kostovski v X. pol. skup. za pomožne prometne uradnike: Josip Filipič, Henrik Zeleznič in Franc Zajc.

Belgrajske vesti

Belgrad, 24. jan. m. Pod predsedstvom ministra za socialno politiko Dragica Cvetkoviča je bila danes popoldne od 17 do 23 seja plenarna poslastskega kluba JRZ.

Belgrad, 24. jan. m. Danes popoldne je vredatjeval s svojimi delom odbor za proučevanje zakonskega osnutka o prekrških. Prihodnja seja bo v sredo.

Udeležba naših zimskih olimpijcev v Ga-Pa je ogrožena. Jutri se vrši v Ljubljani in drugih krajih zbiranje prispevkov, da omogočimo našim fantom, ki so se več mesecev trdo pripravljali za tekme, sodelovanje na največjih svetovnih igrah. Naša dolžnost je, da damo vsaj en dinar, če že ne moremo kupiti znaka za 5 dinarjev.

Kritika meščanske šole

Iz vrst občinstva se pogosto slišijo pritožbe čez meščansko šolo, češ, da vzgaja inteligentni in politični proletarijat. Njeni učenci, namesto da bi šli na kmetije, v obrt ali trgovino, silijo v uradniške poklice. Tako se na eni strani našemu gospodarskemu življenju odteguje zmogljivi naraščaj, ki je za napredek na tem področju nujno potreben, na drugi strani pa se pomnožujejo vrste brezposelnih uradniških in sploh pisarniških kandidatov, ki so v svoji zagrenjenosti nevarni eksploziv za družbo. Te pritožbe pogosto najdemo pot tudi v časopisje.

Ali so te pritožbe upravičene? To vprašanje si je treba nujno postaviti, in to v javnosti. Tu ne gre za kakšne posamezne slučaje lokalnega pomena, tu gre namreč za celotno vrsto šole in torej za družabno vprašanje načelnega pomena. Upoštevati je treba, da so meščanske šole že sedaj zelo razširjene in da bodo zahteve, ki jih stavi nagli kulturni in gospodarski razvoj na posameznika, kmalu vsilile vsakemu večjemu kraju meščansko šolo; s tem dobe navedene pritožbe še večji pomen. Če so očitki upravičeni, tedaj meščanska šola — kakor je danes — pomaga jačiti destruktivne sile v današnji družbi! Javnost tega ne more prezreti, a meščanska šola mora na te očitke reagirati.

Sem učitelj meščanske šole, in kot tak moram priznati, da so ti očitki upravičeni! Res je, da absolvent meščanske šole v splošnem želi vstopiti v uradniško ali sploh pisarniško službo; če se posveti praktičnemu (ročnemu) poklicu, stori to večinoma le pod silo razuma in z nezadovoljstvom. Res je, da ti pisarniški kandidati povečujejo število brezposelnih in nezadovoljnih. Res je, da meščanska šola ročnim poklicem odteguje inteligentno naraščaj. To vse in še več je res! Meščanska šola je kriva! **Todaj niso krivi njeni učitelji, temveč sistem!** Učiteljstvo meščanske šole se svoje družabne naloge dobro zaveda in je prav gotovo ne jemlje nič manj resno nego učiteljstvo katerekoli druge vrste šol. Zato tudi samo najbolj občuti hibe sedanega ustroja meščanske šole. O tem dovolj zgovorno pričajo referati na zborovanjih in kongresih in stanovsko glasilo »Meščanska šola«. Toda vse njihove pritožbe in vsi njegovi predlogi na merodajna mesta so bili doslej bob ob steno.

Glavni vzroki za negativni uspeh mešč. šole so: obstoječi učni načrt, pomanjkanje denarnih sredstev in podrejenost meščanske šole oddelku za srednje šole. Naj opišem to podrobneje:

Leta 1925 je izšel provizoričen učni načrt za meščanske šole, ki je bil slabši od prejšnjega; bil je mehanska kopija učnega načrta za nižje srednje šole. Razdelitev učne snovi je v tem učnem načrtu za meščansko šolo nesmiselna, in s teoretično, sterilno učno snovjo je natrpano do nemogočnosti. Učljivo, da je na njegovi podlagi kakšen praktičen pouk, ki bi omogočal čim več ročnega udejstvovanja, čisto izključen. Učiteljstvo je proti temu provizoriju nastopilo takoj in ni propuščalo nobene prilike za kritiko, obenem pa je izdelalo nov učni načrt in ga predložilo merodajnim činiteljem, in to ne samo enkrat. Toda monsturni skrupulancija provizoričnega učnega načrta, ki je že takoj ob rojstvu pokazal življenjsko nezmožnost, kljubuje vsem napadom, še zdaj, ko pišemo leto 1936! — Meščanska šola — če naj priljublja fizično delo — mora imeti dovolj obširno zemljišče za razne panoge kmetijstva in za praktični prirodo; pripomočki za pouk v fiziki in kemiji morajo biti toliko zadostni, da se lahko vsi učenci aktivno udeležujejo; imeti mora tudi dobro opremljene delavnice; eno za ženska ročna dela najrazličnejših vrst, drugo za dela z glino, papirjem in lesom, tretjo za obdelovanje lesa in kovin. Koliko pa je mešč. šk. šol, ki imajo to? Za tozadevno izpolnitev bi bile potrebne velike vsote; a šolski proračuni so zadnja leta tako pristrženi, da za navedene svrhe ne preostane skoraj ničesar. Tako splahneva učni predmeti, ki dajejo najidealnejšo priliko za fizično udejstvovanje, v brezplodnem teoretiziranju, besedičenju in igračenju. — Meščansko šolstvo je administrativno priključeno oddelku za srednje šole, tako pri prosvetnem mi-

nistrstvu, kakor pri banskih upravah. Te oddelke vodijo srednjeskolski profesorji. Naravno, da je srednjeskolski profesor usmerjen teoretiški in da pečat vtisne tudi meščanski šoli, če ima vpliv nanjo. Saj se ne more zahtevati od njega, da se vživlja v ideologijo meščanske šole, ki je vendar čisto različna od ideologije srednje šole! Srednja šola je po današnjem ustroju šola za duševno elito; njena naloga je priprava na akademski študij in mora zato gojiti abstrakcijske zmožnosti; metodika ni važna, ker šola prav za prav reflektira le na učence, ki hitro in lahko pojmujejo. Meščanska šola pa je šola za mase in praktična šola; hoditi mora pot, ki zajema najširše plasti mladine, jo navaja k fizičnemu delu pod vodstvom intelekta in ji tako delo priljubi; metodika je tu zelo važna. Radi svojega specialnega značaja mora meščanska šola imeti samostojne oddelke in pri prosvetnem ministrstvu in pri banskih upravah; načelovat ji morajo ljudje, ki meščansko šolo dobro poznajo in imajo voljo in zmožnost, da se ji popolnoma posvetijo. S tem mest mora izhajati zdrava in krepka inicijativa, ki smo je doslej večinoma čisto počešali. Edino tako se bo obvladal kaos, ki sedaj obstaja v tem šolstvu in se končno enkrat prične doba konstruktivnega dela. Meščanske šole so pač že dovolj številne, da se jim lahko dajo samostojni oddelki pri oblastih. Tudi tozadevne zahteve meščansko-šk. učiteljstva so doslej ostale glas vpiljočega v puščavi.

Ponavljam: Kritika meščanske šole je upravičena! Ona res odtušuje mladino fi-

Posvečaj večjo pažnjo svojim zobem: neguj jih

s Chlorodontom

izkušeno kakovostno zobno pasto
Jugoslovanski proizvod Tuba Din. 8.-

O dvojni morali in grožnjah JUU

Nekateri člani JUU so zadnje dni dobili od JUU sekcija Ljubljana sledeči dopis:

Z ozirom na objavo učiteljskih premetstev v »Slovenec« z dne 15. januarja t. l., ki so jih ponatisnili tudi drugi listi, med njimi naše stanovsko glasilo, apeliramo na Vas kot na člana JUU, da sledeč načelom stanovske organizacije, pošljete uradnim potom pismeno vlogo na ministrstvo prosvete, naj se Vaša premetstev ne izvede. Ta apel naslavljam na Vas, ker način, kakor se je Vaša premetstev izvršila, z ozirom na načela organizacije ni pravičen. Večina premetstev po prošnji, vloženih na poziv banskega šol nadzornika g. Struklja z dne 4. decembra 1935, se more izvršiti le na tak način, da se morajo drugi učitelji umakniti s svojih mest kar občutijo, naravno, za težko krivico. Zaradi tega te premetstev niso povzročile le razburjenja v učiteljskih vrstah, marveč tudi v drugih krogih in se je bati pozneje represalij. Ugotovitev našemu apelu znači zato za Vas osebno samoobrambni ukrep.

Prepis svoje vloge blagovolite radi uporabe poslati sekciji.

Predsednica: Tajnik:
Franja Završanova, s. r. Metod Kunelj, s. r.
Zig J. U. U.

Da bo imelo JUU po časopisju še kaj preklicevati s svojimi vodenimi: »Ni res, da: ... — Res pa je, da: ... s katerimi se zaman pere, smo obelodanili še to-le grozljivo pismo na naše učiteljstvo. Dvojje je iz njega močno obremenjeno za stanovsko organizacijo, pa naj bo za ta ali oni stan, posebno pa še za učiteljsko stanovsko organizacijo:

zičenemu delu, namesto da ga priljublja in kultivira, in tako deluje družabno destruktivno. Toda potrebno je, da javnost položi dobro pozna, da ve, kje naj nastavi sekiro. Naj ve, da tega nepovoljnega stanja ni krivo učiteljstvo meščanske šole, ki nasprotno stori vse, da navedene napake omilja; ki stori mnogo več, nego bi kdo pri njegovem gnutnem zapostavljanju napravil učiteljstvu drugih šol in obremenjenju daleč nad urobo obveznost pričakoval. Naravno, neopustno pa je, da so se v preteklosti našli celo predstavniki oblasti, ki so v svoji komodnosti za neupne meščanske šole obdolžili kratkoma učiteljstvo, namesto da bi se malo potrudili in položaj malo podrobneje proučili; sprito številnih resolucij učiteljstva meščanskih šol in člankov v strokovnem listu bi to ne bilo prav nič težko. Prav nič ni teh gospodov motilo dejstvo, da učitelj meščanske šole itak že obupa pod težo razmer, ki jim je izpostavljen, in da mu taki neosnovani očitki morajo spodgrizati voljo do nadaljnjih žrtv. To je žalosten, a zelo značilen dokument za resnost, s katero so se doslej pri nas tretirala vitalna vprašanja. Čas je, da se s takim lahkomišelnim igranjem z narodovo usodo neha!

Da se usmeri delo meščanske šole docela v družabno-pozitivno smer, mora poseči javnost vmes in izposlovati, da se:

1. izda učni načrt, ki je primeren nalogam meščanske šole;
2. ustvarijo predpogoji za one učne predmete, ki najbolj omogočajo fizično delo, in
3. pri prosvetnem ministrstvu in pri banskih upravah ustanovijo samostojni oddelki za meščanske šole in poverijo ljudem, ki so sposobni in voljni, da se posvete delu za meščanske šole.

Slovinci v Zagrebu

Zagreb, dne 23. januarja 1936

V novo leto smo zagrebški Slovenci zajedali z dobro voljo in pripravljenostjo za delo, ki se razvija lepo po dosedanjih smernicah. In reči smemo, da gre vse — hvala Bogu — srečno in uspešno od rok. Da bi šlo vedno vsaj tako!

Se iz lanskega leta moramo omeniti nadvse zanimivo predavanje p. Vizjaka D. J., ki je v nedeljo, dne 29. dec. v nallačeno polnih prostorih Slomškovega društva pripovedoval o svojih doživljajih v bengalskih misijonih. Nad dve uri smo ga poslušali, ko je razgrinjal pred nami pionirsko delo jugoslovanskih misijonarjev, med katerimi je bil predavatelj sam. Orisal nam je seže in navade, versko, kulturno in socialno stanje Indije tako nazorno, da vsi komaj čakamo nadaljevanje predavanja. Ob tej priliki so poslušalci napravili tudi zbirko za misijone.

Na prvem predavanju v novem letu (v nedeljo, dne 5. jan.) smo slišali marsikaj tehtnega o lepi knjigi in njenem pomenu za življenje. Tudi to predavanje je bilo dobro obiskano in se je uspeh takoj pokazal: mnogi so naročili Mohorjeve knjige in nekaj katoliških listov, drugi pa so skoraj raznesli Slomškovo knjižnico; naša pridna knjižničarka gđc. Adela je bila prav vesela, zakaj je dolgo ni imela toliko dela. — Drugi dan, to je na praznik Sv. treh kraljev (dopoldne je bil v Zagrebu navaden delavnik) pa je govoril o prvi pomoči v nevarnostih mediciner g. Lenče Peter. Predavanje je bilo prav poučno in se bo nadaljevalo, ker je predavatelj obdelal šele najrazličnejša krvavenja. — V nedeljo, dne 13. jan. nas je popeljal govornik v Abesinijo in nam na kratko očrtal zemljo in ljudi, ki so danes predmet imperialističnih teženj evropskih narodov.

Preteklo nedeljo (19. jan.) pa so nam marljivi Slomškovi igralci pripravili mnogo veselja in zabave z uprizoritvijo »Izbirne neveste«. Jeronimska dvorana, ki je bila natlačeno polna, je kar odmevala od smeha. Predstave se je udeležil tudi avtor g. Senica Franc, ki se je nalašč zato pripeljal iz Sevnice in se prav pohvalno izrazil o naših igralcih. Razen preizkušenih starih igralcev, ki so stebri Dramatičnega oddelka, je nastopilo nekaj novih igralcev, ki so se zelo dobro izkazale. Zelim le, da ostanejo zveste Dramatičnemu oddelku in da jih čimprej zopet vidimo in slišimo na odru. Pozabiti ne smemo tudi novega »Slovenskega okteta«, ki je to pot prvič stopil pred javnost in s svojim ubranim petjem med odmore lepo pozivil in povzdignil celotno prireditev.

Za prihodnje dni se nam obeta zopet mnogo zanimivih prireditev. V nedeljo (26. jan.) bo imela dekliška Marijina družba svojo božičnico, kjer je napovedan prav pisan spored: petje (tega se najbolj veselimo), zatem pa enodejanka »Sestri« in vesela igra v dveh dejanjih »Jeza nad petelinom in keš«. Upamo, da se bodo naša dekleta, ki so se že vselej dobro izkazala, tudi sedaj postavila. — Z veseljem pričakujemo tudi predstavo »Dancičev«, ki za Svečnico pripravljajo dramo iz vojske »Konec pota«. Naši študentje sodelujejo pri prosvetnem delu s predavanji in drugače, za kar zaslužijo vse priznanje. To pa bo po dljšem času njihov popolnoma samostojen nastop in ga seveda s tem večjimi nadami pričakujemo. Po pripravih sodeč bo prireditev res reprezentančna. Dolžnost vseh zavednih zagrebških Slovencev pa je, da s svojo udeležbo podprejo študente v njihovem lepem prizadevanju. To bo najzadostnejše priznanje.

Pretekli teden se je prišel posloviti od svojih zagrebških prijateljev g. Hladnik Janec, ki iz Kostanjevice odhaja v Buenos Aires med ondntne Slovence. G. Hladnik J. je bil prvi, ki je začel redno dušno pastirstvo med zagrebškimi Slovenci in v kratkem času dosegel zelo lepe uspehe, za njegovo delo pa mu bodo njegove ovčice vedno hvaležne. Zelim mu srečno potovanje in mnogo uspehov tudi v daljni Argentini.

Članke o hrvaško-slovenskem sodelovanju, ki so izšli zadnje dneve v »Slovenec«, nismo z veseljem pozdravili samo zagrebški Slovenci, marveč tudi vsi dobro misleči Hrvati. Tako stanje, kakor je zlasti od majskih volitev sem, je neznosno (to čutimo najbolj v Zagrebu) in v škodo Hrvatov in Slovencev. Zato je zadnji čas, da se na odločilnih mestih znečemo, da ne bomo složni samo na papirju, ampak tudi v resnici, in da ne bomo enaki samo v dolžnostih, marveč tudi v pravicah.

Primskovo pri Litiji

Bela žem se je sedaj s posebno vneto vrgla na Primskovo. Te dni se je spravila na najuglednejšega farana, na Merzel Franc, pod. Bajca. Bajčev oče je ravno pred par dnevi dopolnil 78 let. Zadnje čase je že težko hodil, pa je kljub temu ob nedeljah, če je bilo lepo vreme, prišel k maši. Mož je bil do zadnjega pri polni zavesti. Dne 21.

januarja zvečer pa je mirno, previden s sv. zakramenti, v Bogu zaspal. Pokopali so ga na primskovskem pokopališču poleg njegove žene, ki je davno pred njim legla k večnemu počitku. Vsa fara ga je spremlja na njegovi zadnji poti. Pogreba pa se je udeležila tudi šolska mladina. Pokojni je bil mož, da malo takih. Dolga leta je bil občinski svetovalec in cerkveni ključar. Njegova beseda je mnogo zalegla. Svojo domaćijo v Zagrebu je vzorno uredil ter jo prepustil pred leti svojemu sinu Francu brez dolga. Bil je zvest naročnik »Domoljubca« in drugih nabožnih listov, akoravno sam ni bil več čitanja, za svoje otroke pa je vzorno skrbel. Imel je številno deco, ki je sedaj vsa preskrbljena. Sin Ignacij, katerega je dal študirati v Novo mesto, je padel v svetovni vojni. Vsem ostalim iskreno sožalje. Blagi mož, ti pa počivaj v miru. Ostal nam boš v trajnem spominu.

Ptuj

Krajevna organizacija JRZ v Ptujju zelo pridno deluje. Do sedaj se je prijavilo že veliko število somišljenikov, ki so vstopili v stranko — Ker se vrši v kratkem občni zbor stranke, se vabijo vsi, ki nameravajo vstopiti v stranko, da čimprej oddajo tozadevne prijave pri strankinem zaupniku gosp. Ognjeslavu Skazi.

povzpenja do groženj s preganjanji našega poštenega učiteljstva nekoč »pozneje«, ko vendar ve, da je vse to zadnje premeščanje v popolnem skladu z ljudsko voljo, ki tu tudi lahko sodočla, saj vprav naše ljudstvo vzdržuje naše šole in tudi ve, da mora iti učiteljstvo s tem našim ljudstvom in njihovimi interesi z roko v roki? Ali ni tudi ta kretanja JUU preočitno pokazala, da JUU in nekateri njeni člani I. reda stoje v nasprotju z našim ljudstvom?

Položaj naših tekstilnih delavcev

Ljubljana, 24. januarja. Svetovna gospodarska in socialna kriza, ki je v drugih panogah tako občutno prizadela skoraj vso proizvodnjo v Sloveniji, je prizanesla eni panogi — tekstilni industriji, ki je prav v zadnjih desetih letih doživela pri nas velik razvoj, čemur so vzrok pač posebne razmere, to so visoke zaščitne carine, ki ščitijo domačo proizvodnjo, in pa cenena delovna moč, ki jo nudi naše delavstvo. Žal na drugi strani ne moremo trditi, da bi tuji kapital, ki ima v rokah skoraj vso tekstilno industrijo pri nas, dal našemu delavstvu res pravičen zaslužek, temveč je kruh tekstilne industrije prav grenek in težavno zaslužen. Res je, da tekstilna industrija tudi sedaj v času krize ne pozna brezposelnosti, saj je število delavstva celo naraslo. Toda strah nas je pomisliti kaj bi počelo to delavstvo v trenutku, ko pride tekstilna industrija v zagato. Brezposelnost in revščina bo še hujša, kakor je sedaj v rudarskih revirjih.

L. 1926 je bilo v Sloveniji okoli 5000 delavcev zaposlenih v tekstilnih obratih ter je od tedaj naglo naraščalo. Lani je število tega delavstva preseglo celo 13.000. Letos pa se že opaža majhen padec. Konec l. 1935 je bilo v vsej Sloveniji 12.727 tekstilnih delavcev, od teh 4404 (38,4%) moških in 8323 (61,6%) žensk. Tekstilna industrija v Sloveniji je pretežno zaposlena s predelovanjem bombaže in se vzporedno s predelovanjem volne. Vseh tekstilnih podjetij je bilo v Sloveniji 225, od teh 177 manjših in 48 večjih obratov. Večji obrati zaposlujejo 90% vsega delavstva. Največ tekstilne industrije je okoli Kranja, Trzinca in Maribora. Tako je v mariborskem okrožju zaposlenih 4092 tekstilnih delavcev, v okrožju Kranj-Trzinca pa 4367 delavcev. Drugi tekstilni kraj, so Ljubljana, Kočevje, Litija, Celje, St. Pavel v Savinjski dolini in Otiški vrh pri Dravogradu.

Zagrebška delavska zbornica je ngotovila, da so v njenem področju za vzdrževanje samškega delavskega potrebni vsaj zaslužki 3,02 din od ure, za vzdrževanje družine pa vsaj 7,09 din od delovne ure. V Sloveniji, kjer je življenje še

dražje, pa zasluži 1264 delavcev in 3600 delavk mezde po 3 din, 3561 delavcev in 4696 delavk mezde, ki so nekoliko višje od 3 din na uro. Povprečno pa zaslužijo moški 32,27 din, delavke pa 24,23 din na dan. Najslabše zaslužijo delavci v pletilni oziroma trikotniški industriji, kjer so najvišje mezde 2,70 din, v nekaterih obratih pa padajo celo pod 2 din. V nekem podjetju zasluži 120 delavk povprečno le 0,85 din na uro. Delavka torej ne zasluži v takem obratu niti za najbolj preprosto prehrano.

Le tovarne v Mariboru Trzinu in Litiji imajo v glavnem uveden osemurnik v kranjskih tovarnah dela na primer »Jugočeška« v tkalnici po deset ur na dan, »Jugobrunac« pa v tiskarni po dvanajst ur na dan. Vse druge tovarne delajo po deset do deset ur na dan. Vsi napor delavstva in delavskih organizacij, da bi se uvedel osemurnik so bili brezuspešni, ker ima podjetnik možnost, da zriža pri osemurnem delovniku zaslužke pod eksistenčni minimum.

Velike so tudi disciplinske kazni v teh podjetjih in javnost nima prave kontrole nad fond, v katere se te kazni zbirajo. Šele zadnje čase zahtevajo okrajni glavarji, da jim podjetja predložijo seznam disciplinskih kazni. Mnoga podjetja pa sploh ne nalagajo pravih disciplinskih kazni, ampak odrejajo odbitke od mezd, ako je blago slabo izdelano ali pokvarjeno.

Ljubljanska Delavska zbornica bo na kongresu delavskih zbornic vložila predlog osrednji vladi, da se te razmere v tekstilnih tovarnah zboljšajo. Predvsem bo predlagala, naj delavce ne zasluži manj kakor 3,15 din na uro. Le delavce, ki so v pouku, bi smelo podjetje nižje plačevati. Uredi naj se vprašanje akordnega dela, da bo tudi tu zaslužek odgovarjal dejanski storitvi delavskega. Inšpektorji dela bi morali izvajati regulacijo mezd v teh podjetjih. To regulacijo bi odobral g. ban. V obratih naj bi se kolikor mogoče omejilo nadurno delo, kjer pa že to mora biti, naj bo pravilno plačano s 50% pribitkom. Dobrodelne fond, v katere bi dotevale disciplinske kazni, pa naj bi upravljali paritetni odbori.

Kriza slov. lesnega gospodarstva

Nekdaj 16.300 delavcev, sedaj le še 8.700

Na več zborovanjih lesnih trgovcev smo slišali, da se je prav za prav kriza začela, kol smo v Slovenec napisali že leta 1930, z ruskim dumpingom. Poostrena pa je bila ta kriza z avstrijskimi preferencami, ki so stopile v veljavo leta 1934, odkar datira stalno padanje naše lesne industrije in trgovine. To nam svedoči tudi statistični podatki o gibanju zaposlenosti v lesni stroki. Tja do leta 1930 izkazuje statistika Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani vso lesno stroko pod eno samo skupino, od leta 1931 pa se loči v dve skupini: 1. gozdnožagarsko industrijo ter 2. industrijo za predelovanje lesa. Zato moramo primerjati v letih od leta 1931 dalje obe skupini skupaj v primeri s prejšnjimi podatki.

Število zavarovanih delavcev je znašalo od leta 1927 dalje vedno v sredi leta, točno 30. junija:

Leta 1927	12.427
> 1928	14.320
> 1929	16.301
> 1930	15.174
> 1931	13.995
> 1932	10.518
> 1933	9.238
> 1934	10.718
> 1935	10.249

Iz te statistike je razvidno, da je bilo še leta 1929 zaposlenih v lesni stroki maksimalno 16.300 delavcev. Vpoštevati je treba, da pada višek sezone v lesni stroki baš v to dobo in tako lahko vzamemo število 16.300 kot maksimalno. Že leta 1930 poleti lesna stroka ni dosegla viška, največji pa je bil padec od 1931 na 1932, ko je zaradi splošne po-

ostritve krize nazadovala tudi lesna stroka. V letu 1933 je bil dosežen minimum, kasneje pa je nastopilo eno leto izboljšanje, ki je pa moralu kmalu narediti prostor ponovnemu nazadovanju. V letu 1935 pa se je nazadovanje stopnjevalo posebno v zadnjih mesecih, kar dokazujejo tudi naslednji podatki, objavljeni na podlagi mesečne statistike, po strokah, ki jo vodi Okrožni urad v Ljubljani. Ta statistika nam pravi: za december nam kaže, da je najnižje stanje zavarovancev v januarju vsakega leta zaradi sezonskih razlogov drugo najnižje stanje pa je zabeleženo vedno prejšnjega decembra. Za zadnja leta nam kaže statistika tole sliko:

dec.	gozdnožag.	predel. lesa	skupno
1932	5.514	4.018	9.532
1933	5.622	3.316	9.940
1934	6.410	3.270	9.680
1935	5.585	3.119	8.704

Zaposlenost je torej že v decembru padla na minimum, kaj pa bodo šele pokazale številke za januar in naprej?

Iz teh podatkov je razvidno, da je število zaposlenih v našem lesnem gospodarstvu, kolikor so zavarovani pri OUZD, padlo od 16.000 na 9.000, torej za 7.000 in še več. Teh par števk smo napisali z najboljšo voljo pokazati na veliko krizo naše lesne stroke, ki preli z najhujšimi posledicami za vse naše gospodarstvo.

Po statistiki OUZD za december 1935 je število zavarovancev padlo v gozdnožagarski industriji v primeri z novembrom za 623 na 5.585 število zavarovancev v industriji za predelavo lesa pa za 102 na 3.119.

208.000 državnih uslužbencev imamo

Finančno ministrstvo je izdalo ob predložitvi proračuna narodnemu predstavništvu tudi pregled števila državnih uslužbencev in njih prejemke v proračunskem letu 1935-1936. S tem se nadaljuje serija statistik o teh vprašanih iz prejšnjih let.

Število državnih uslužbencev je naraslo od 205.119 v letu 1934-1935 na 208.277 v letu 1935-1936, njih prejemki pa od 5.142,9 na 5.192,0 milj. dinarjev.

Od leta 1934-1935 na 1935-1936 je predvsem naraslo število uradniških pripravnikov in sicer za 2.924, dočim je število uradnikov naraslo samo za 137. Državni uslužbenci se razdele sledeče: ministri in bani 23, uradniki 57.762, uradniški pripravniki 16.042, zvaniki 34.894, služilci 10.848, kontraktualni in honorarni uslužbenci ter dnevniki 36.885, nerazvrščeno osebje 2.252, častniki in uradniki 10.536, postdniki, kaplari in orožniki 39.033. Državnih uslužbencev pri bankah upravah je bilo 1935-1936 44.446. Število banovinskih uslužbencev je naraslo od 1934-1935 na 1935-1936 od 11.800 na 12.359.

Zaposlenost v decembru

Prejeli smo statistiko članstva OUZD v Ljubljani po strokah za povprečje meseca decembra. Ker sta podatke o lesni stroki navedli na drugem mestu, se omejujemo na ostale podatke.

Predvsem nam je ugotoviti veliki sezonski padec zaposlenosti od novembra na december: za 3414 na 78.695. Ta padec je pripisovati zmanjšanju zaposlenosti pri gradnjah nad zemljo za 1763, gradnji železnice, cest itd. za 771, gozdnožagarski industriji za 623, industriji kamenja in zemlje za 406 itd. Znatnejše izboljšanje izkazuje le oblačilna industrija.

V primeri z decembrom 1934 pa beleži število zavarovancev dvig za 961 na 78.695, največji prirastek izkazujejo te-le stroke: kovinska industrija, industrija kamenja in zemlje, občinski obrati, tekstilna industrija, oblačilna industrija, higijsni obrati itd. Največje zmanjšanje pa izkazujejo: gradnja cest, železnice itd. za 837 delavcev ter gozdnožagarska industrija za 825, nadalje industrija za predelovanje lesa ter elektrarne.

Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z naravno

Franz-Josefovo

grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava Franz-Josef-ova voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Op: Leg. S. br. 20474/35.

Kulturni obzornik

Rudyard Kipling

Dve veliki žrtvi je pravkar pretrpel britanski imperij: izgubil je najvišjega predstavnika svoje demokratske vladavine, kralja Jurija V., nekaj dni pred njim pa najizrazitejšega barda svoje duhovne zajednice, poeta laureata Rudyarda Kiplinga. Kakor po naključju sta umrla oba velika skoraj hkratu pod težo svojih sedmih križev. Britanski imperij žaluje za svojim političnim, angleška jezikovna družina za svojim duhovnim genijem.

Rudyard Kipling je pesnik imperializma, kakor je bil pred njim Alfred Tennyson (1809—1892), ki ga imenujejo tudi dvornega pesnika. Če se v angleški literaturi govori o dvornih ali imperialističnih pesnikih, si ne smemo pri tem predstavljati kakega milotožnega srednjeveškega trubadurja ali pa kakega dobro plačanega političnega trbanta, ki poje in piše po željah in intencijah svoje visoke pokroviteljice ali po ukazu svojega borniranega gospodarja, ki si hoče pridobiti sloves in popularnost Potemkinovih vasi. Pesnik britanskega imperializma je tisti, kdor zna v svoji besedi povezati vse raznolike in divergentne življenjske pojave ogromnega imperija v harmonično ubrano komponento, tako da so vsi raznorodni in kolonialni elementi ohranjeni v vsej svoji prisotnosti, toda prilagojeni osrednjemu toku anglosaške miselnosti in kulturne misije. Tako je po Tennysonovem pojmovanju največji rodoljub hkratu najboljši kozmopolit, a najboljši kozmopolit tisti, kdor najbolj ljubi svojo domovino.

Kipling je bil kakor po naravi izbran za takega imperialističnega barda. Saj je zagledal luč sveta v daljni Indiji in prejel v tej eksotični deželi svoje prve, najnežnejše vtise. V »Džungli« in »Kimu« čutimo sledove njegovega indijskega detinstva, ki mu jih niti poznejša evropska znanost, niti viharne življenjske izkušnje niso moge izkoreniniti. Kljub temu, da velja Kipling za najglobljeja

poznavalca Indije in njenega ljudstva, nas nedvomno ne bi mogel s svojimi opisi tako sugestivno presvetliti, če ne bi bil indskega ozračja in miselnosti takorekoč vsrkal z materinim mlekom. Iz vsake še tako neznatne povesti diha duh njegovega rojstnega kraja in vsi njegovi junaki mislijo in govorijo s svojim pristnim jezikom. Mojsiro, preprosto in neposredno nam prikazuje Kipling duhovne pojave pisane mešanice indijskega prebivalstva (Kim). Ravno ta preprostost in neposrednost ga je napravila tudi za neprekosljivega mladinskega pisatelja, njegovo »Džunglo« in druge pravljice bero in enako ljubijo otroci vseh narodov in kontinentov.

Toda ta Kiplingova prirodna dispozicija za doleanje in neovtorjeno izpovedanje še ne bi bila sama po sebi neoporečen razlog d'etre njegove umetnosti: mogel bi biti bodisi prepletek ali pa predolgozven. Po zaslugi svojega očeta Ferdinanda, ki je bil dolga vrsto let ravnatelj muzeja v Lahoru, se je mladi Kipling naučil vsako svoje opazovanje podvreči vselej tudi kritični presoji, s prvimi podzavestnimi emocijami so se že jelo javljati v njem klice usmeka eksperimentiranja. Navzlic pisateljevi visoki izobrazbi pa na srečo ni nadvladala v njem racionalna stran, in če nam je zato v svojem Kimu podal predvsem srčno panoramo Indije, mu z umetnostnega vidika tega ne moremo zametiti. Kipling kljub temu ni nikakršen sentimentalist, marveč strogo realističen pripovedalec, ki zna visoka filozofska vprašanja in metafizične fatamorgane premostiti s kratko potezo dobrodušnega humorja ali pa z dozico pikre, toda dostojne satire.

Kiplingova literarna zapuščina je ogromna. Nima smisla naštevati naslovov vseh njegovih pesemskih in pripovednih zbirk. Njegovo najglasovitejše delo »Džungla« poznajo vsi naši otroci, razen tega imamo tudi njegove pravljice »Zakaj — zato« in roman »Kim« ter nekaj krajših pesmi in povesti. Dobro bi bilo, če bi dobili v prevodu te ali oni njegovo delo, n. pr. mladinsko povest ali bolje avtobiografijo »Stalky & Co.« itd. Večina njegovih del pa bi zaradi tujea nam miljeja in lokalnega kolorita ne ugajala. Angleški bralci

Dražba kozuhovine v Ljubljani bo v ponedeljek, dne 27. 1. m., na kar opozarjamo vse, ki kozuhovine še niso odpustili. Blago naj takoj pošljejo lovsko-prodajni organizaciji »Divja koža«, Ljubljana — Velesejenti.

Nova delniška družba. Ministrstvo trgovine in industrije je odobrilo ustanovitev delniške družbe Montanika, katere svrha je predvsem trgovina z rudarskimi in topilniškimi proizvodi ter nakup rudnikov v to svrhe. Sedež družbe je v Belgradu, glavnica 10 milj. Din, razdeljena je pa na 10.000 delnic po 1000 Din imenske vrednosti. Vpis traja od 25. do 30. januarja. Predhodni občni zbor delničarjev bo 30. januarja.

Borzo

Dne 24. januarja.

Nespremenjena sta ostala tečaja Berlina in Curia, popustil je le New York, vsi drugi tečaji so pa narasli.

V zasebnem kliringu je avstrijski šilling na ljubljanski borzi popustil na 9.27—9.37, na zagrebški borzi pa celo na 9.185—9.285, dočim je v Belgradu padel na 9.2253—9.3253. Grški honi so notirali v Zagrebu 29.30—30.60, v Belgradu pa 30.50 denar. Angleški funt je ostal na ljubljanski in zagrebški borzi nespremenjen na 256.20—257.80, dočim je na belgrajski borzi narasel na 256.37 do 257.97. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 6.74 blago, v Belgradu pa 5.69—6.79. Nemški čeki so notirali v Belgradu 14.35 denar, v Zagrebu 14.30 do 14.50, za 15. februar 14.15 blago.

Za italijansko tiro (valuto) so plačevali denarni zavodi nespremenjeno 3.05—3.10, dočim je dolar popustil na 49.20—49.90.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam, 100 hol. gold.	2978.86—2988.46
Berlin, 100 mark	1756.08—1769.95
Bruselj, 100 belg.	739.54—744.60
Curia, 100 frankov	1424.22—1431.29
London, 1 funt	216.41—218.47
New York, 100 dolarjev	4318.94—4335.26
Praga, 100 kron	181.38—182.44
Pariz, 100 frankov	288.89—290.33

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 375.796 Din.

Curia, Belgrad 7, Pariz 20.285, London 15.215, New York 305.75, Bruselj 51.55, Milan 24.50, Madrid 42.025, Amsterdam 208.80, Berlin 123.65, Dunaj 57, Stockholm 78.40, Oslo 76.40, Kopenhagen 67.90, Praga 12.74, Varšava 57.975, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.705, Buenos Aires 0.84.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. pos. 75.50—76.50, agrarji 44—45, vojna škoda promptna 352—355, begl. obvl. 61—66, 8% Bler. pos. 80—82, 7% Bler. pos. 71—72, 7% pos. Drž. hip. banke 79—80.

Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda promptna mali kom. 354—356, 2. 358—355, 3. 353—356, 4. 358—355 (254), 5. 353—355 begl. obvl. 61.50 bl., daljn. agrarji 61.50 bl., 8% Bler. pos. 81.50—82.50, 7% Bler. pos. 71.50—72.50, 7% pos. Drž. hip. banke 79—80 (79.50). — Delnice: Priv. agrarna banka 237 den., Osj. sladk. tov. 120—130.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 76 den., vojna škoda promptna 355.50—356.50 (356), 3 in 4. (356), begl. obvl. 61.50—65 (65), mali kom. 62.75 do 63.50, 8% Bler. pos. 82.50—83 (83), 7% Bler. pos. 72.50—73.50 (73), 7% stab. pos. 78.50 blago. — Delnice: Narodna banka 6450 den., Priv. agr. banka 235.50—237.50.

Žitni tre

Čvrsta tendenca traja dalje ter cene naraščajo zaradi velikega pomanjkanja ponudbe. Cene za pšenico in keruzo so narasle za 2 in pol pare, za moko pa za 5 par.

Ljubljana. Pšenica bč. in ban. 78 kg 2% 177.50 do 180, koruza časa primerno suha 120.50—122.50, prekomerno suha prekmurska 129.50—182.50, ovses slavonski 142.50—145 ajda paritela Ljubljana 135 do 137.50, moka O bč. in ban. 285—295 31 2 265 do 270, 31 5 245—250, otrobi 110—115.

Novi Sad. Pšenica: srem 175—177, ostala pšenica neizpr. Vse ostalo neizpr. Tendence neizpr. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bč. okol Sombor 171—173, gor. bč. in gor. ban. 173—175, srem. in slav. 175 do 177, juž. ban. 174—176 bč. in ban. potiska šlep 178—183, bč. Indja Bezej 176—178, bč. Indja kanal 174—176, Ovses: bč., srem. in slav. 138—141, Jedmen: neizpr. Rž: ne notira Koruza: bč. in srem. nova ear. kval. 117—119, bč. in srem. za febr. 120—122, Moka: bč. Og. in Ogk 260—280, 31 2 240—260, 31 5 220—240, 31 6 200—220, 31 7 170 do 180, 31 8 115—120, Otrobi: bč. 100—102, srem. 92—94, Fiziol: neizpr. Tendence prijazna. Promet: 25 vagonov.

imajo kajpada drugačen okus, zato ni čudno, da so Kiplingova dela izšla že večkrat v poldrugmilijonski založbi. »Džungla« je doživela šeststo izdaj v Starem in Novem svetu in malo pred pisateljevo smrtjo je spet kakor vsako leto izšla v štiri sto tisočih izvodov. Najbolj pa bero Angleži njegove zanimive potopise, v katerih opisuje svoja potovanja po Kanadi, Združenih državah in Franciji (Letters of travel).

Mnoge univerze, kakor oxfordska, cambridgeška in durhamska, so imenovala Kiplinga za častnega doktorja. Leta 1907 je prejel Nobelovo nagrado, a Kraljevsko društvo za literaturo ga je počastilo z zlato kolajno. Angleški Pen-klub je ob priliki njegove sedemdesetletnice dne 30. decembra m. l. organiziral razne akademije in druge slavnostne prireditve, da bi dostojno proslavil redki jubilej pesnika, ki je po naporni življenjski poti vdano ležal na bolniški postelji na svojem kmečkem posestvu v Sussexu. Težka želodčna operacija je končala njegove telesne muke.

Sedemdesetletni kralj in sedemdesetletni bard britanskega imperija sta hkratu stopila na prag večnosti.

G. K.

V Južnoslovanskem Filologu (knjiga XIII) je izšla zanimiva studija g. doc. dr. Vlasta Burjana: Poizvedovanje mladega Kopitarja za srbsko-hrvatsko narodno poezijo. — Splošno znano je, da je Slovenec Kopitar vzgojil Srbom njihovega največjega narodnega prepoveditelja, obenem pa odkritelja srbske narodne pesmi, ki je po njegovih zbirkah postala svetovno slavna. Prof. Burian se že deli asa peča s Kopitarjem (korespondenca) ter je pričujoča studija samo nekak uvod v večjo razpravo. Za sedaj je zbral vse podatke, ki so znani o tej najtemnejši dobi Kopitarjevi, namreč o njegovem prvem dotiku z narodno pesmijo ter o njegovem prizadevanju, da najde nekoga, ki bi mu napisal srbsko-hrvatske pesmi iz ust naroda. Pisatelj razbere — največ po Kidriču — vse momente, kako se je zanimanje za narodno pesem širilo pri Slovencih, zlasti v Zoisovem krogu, ki je

Šef:

Gospod Kučič, s 1. januarjem ste odpušteni radi neprestanega kašljanja v uradu

ker odkar se dobi

Bronhi bonbon
se lahko kašeli prebreči

PROIZVOD: »UNION«, ZAGREB.

Elektrika na cerkljanskem polju

V kranjskem okraju, ki obsega sodne okraje Kranj, Trzin in Skofja Loka, je danes 110 elektrarn, ki imajo skupno 119 generatorjev. Ta okraj, ki meri okrog 1140 kvadratnih kilometrov, je tako močno elektrificiran, da pride na vsakih 600 prebivalcev po ena elektrarna. Pri tem se ne sme prezeti, da gre skozi kranjski okraj še daljnovid Završnice in iz Velenja. Navzile temu pa je na cerkljanskem polju električna razsvetljava tako slaba, da o njej skoro ni mogoče govoriti. Pri tem mislimo na elektrarno, ki jo je zgradil tam pod Kravcem ob potoku Mlinščica, ki teče skozi Cerklje pod imenom Reka, v letu 1924 pokojni g. Ivan Cimžar. Ta delavni mož, ki je prišel iz Denver, država Colorado v Ameriki, je z neverjetnim naporom in ob največjih ovirah svojih sosedov, po 14 letnem težkem delu v Ameriki pričel graditi to elektrarno. V letu 1930 je umrl — žal prerano — in ni mogel dati razmaha svojemu podjetju. Omeniti moramo, da je med gornjimi 110 elektrarnami veliko takih, ki so ob potokih na mlinih in žagah in da tudi Cimžarjeva ni največja, toda že modernejša. Turbina daje ob polni volti 18.5 HP. Elektrarna ima vodni regulator in daje luč 14 krajem (Cerklje, Grad, Pšata, Požen, Polica, Zg. in Sp. Brnik, Vopolje, Česnjevec, Veleosov, Luze, Srednja vas in Senčur). Ti kraji imajo po zadnjem ljudskem štetju z dne 1. IV. 1931 770 hiš s 3647 prebivalci. Dolžina daljnovoda znaša 31 km. Odjemalce je 412 za luč, nadalje dva obrtna motorja in 24 kmetijskih. Razumljivo, da pri današnjem gospodarski stiski in označenem konzumu elektrike in zlasti razsejni strednji za elektriko zaradi banovinske in državne trošarine elektrarna ne more niti naprej niti nazaj, ker je donos silno malenkosten. Ponekod gre daljnovid te elektrarne skoro paralelno z završniškim daljnovodom. Luč te elektrarne je zlasti tedaj, kadar se obratuje z motorji, kar je pri kmetijstvu večkrat neizogibno v večernih urah, silno slaba in negotova. Rdeče žari, iznenada pa zasveti kakor junjsko sonce. Da taka razsvetljava marsikoga spravi ob dobro razpoloženje, je gotovo. Ga. Cimžarjeva se vsekakor zelo trudi, da bi odjemalce zadovoljila, vendar ji ni mogoče premagati vseh zaprek. Vsem prebivalcem omenjenih 14 vasi bi bilo zelo užreženo, če bi posegle kranjske deželne elektrarne v to in Cimžarjevo elektrarno prevzele v svojo rešilo. S tem bi bilo gotovo pomagano tudi ga. Cimžarjevi, kajti ta ne zmore ob tako pičlih dohodkih, ki jih nudi elektrarna, da bi izvajala še kaka nova dela. Zato prosijo prizadeti, ki jih luč iz te elektrarne ne zadovoljuje, naj bi merodajni pri kr. banki upravi to vprašanje Cimprej načeli in vsestransko prav rešili. Elektrike s pomočjo sveč in petrolejk ne bi smelo biti.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sabota, 25. januarja: 12.15 Ploča za plošo — naprej v naprej 12.45 Vremenska napoved, poročila 13. Napoved časa, objava spora, objava 13.15 Ploča za plošo — naprej v naprej 14. Vremenska poročila, barani tečaj 15. Za delopis (Radialski orkester) 15.15 Ploča za plošo — naprej v naprej 16. Vremenska poročila, barani tečaj 17. Napoved časa, vremenska napoved, objava spora, objava 18.15 Naše, ura: Alfred Janson, — prepragator naše kulture v Skandinaviji (Luka Smolnack iz Belgrada) 19. Ploča, smeh in pesni in razne šale vokal Pesler večer s sedelavstvom radijske orkestra, Cini-mermanov večer, 20. Ploča, smeh in pesni, 21. Vremenska poročila, objava spora, 22.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 23.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 24.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 25.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 26.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 27.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 28.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 29.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 30.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 31.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 32.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 33.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 34.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 35.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 36.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 37.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 38.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 39.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 40.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 41.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 42.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 43.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 44.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 45.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 46.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 47.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 48.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 49.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 50.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 51.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 52.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 53.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 54.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 55.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 56.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 57.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 58.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 59.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 60.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 61.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 62.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 63.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 64.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 65.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 66.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 67.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 68.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 69.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 70.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 71.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 72.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 73.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 74.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 75.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 76.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 77.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 78.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 79.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 80.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 81.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 82.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 83.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 84.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 85.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 86.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 87.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 88.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 89.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 90.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 91.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 92.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 93.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 94.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 95.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 96.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 97.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 98.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 99.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 100.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 101.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 102.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 103.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, objava spora, 104.45 Zaba, vremenska napoved, poročila, obj

Pisatelji in poslanci

Zanimiva obravnava v argentinski zbornici o PEN klubih in pisateljih

Prihodnji kongres pisateljev, združenih v svetovni organizaciji Pen-klubov, bi se imel vršiti v Buenos Airesu, glavnem mestu južno-ameriške republike Argentine. — Argentinska vlada je poslanski zbornici predlagala, naj za ta kongres dovoli vladi 300.000 pezov kredita. Zbornični odbor je ta znesek znižal na 150.000 pezov, od katerih naj bi bilo 100.000 za udeležnike kongresa, 50.000 pa za razstavo knjig, ki je združena s tem kongresom. Ta odsek predlog je prišel v obravnavo v poslansko zbornico, kjer se je potem razvila tale zanimiva obravnava:

Neodvisni socialist Vinjart je izjavil: »Ne verujem pisateljem, zlasti pa ne internacionalnim, ki prihajajo semkaj med nas in ki nas bodo stali 100.000 pezov.« — Puejredon, konzervativec je dejal: »Mislim, da je 100.000 pezov vsekakor premalo. Za 8—10 dnevno bivanje mednarodnih pisateljev med nami bo treba najmanj 245.000 pezov.« — Nato je neodvisni socialist Vinjart odgovoril: »Toliko denarja naj bi rajši dali našim pisateljem, ki lakote umirajo. Če se bodo naši pisatelji do silega najedli, bodo bolj pisali, vsekakor boljše kakor tuje.«

Na vse to se je oglasil konzervativec Uruburu, ki je dejal: »Kot Argentina me tolaži zavest, da smo Argentinci vedno bili pripravljeni poveličevati tudi nekoristne stvari. Zakaj ne bi enkrat imeli pri nas kongres pisateljev vsega sveta?« — Tudi konzervativec Bustilo je utemeljeval potrebo podpore na tale način: »Dosedanji kongresi Pen-klubov po različnih deželah so bili od ondotnih vlad mnogo boljše podpirani. Kongres nudi naši domovini priliko, da pride v stike z vsem svetom. To bodo storila poročila dopisnikov in publikacij pisateljev o naši deželi.« — Konzervativec Uruburu, ki je bil, kakor zgoraj povedano, tudi za podporo, je dodatno vendarle izjavil tole: »Zakaj pa morajo ti ljudje potovati v prvem razredu? Naj potujejo v drugem.« — Nato je neodvisni socialist Vinjart predlagal pomembno glasovanje, češ: »Dozdeva se mi, da mečemo denar v vodo.«

Sedaj se je oglasil socialist Dikman, ki je izjavil: »Dolžan sem izreči nekaj besed o tem, kako bo na našo deželo vplivala ta lažikultura, katero vi ščitite in podpirate. Prav nič ne verujem kongresom učenjakov, literatov in umetnikov. Mnogo bolj verjamem, da bo to družabna prireditve kavalirjev, ki se žele pri nas zabavati. Prav z namerenjen samo družabnosti, ne smemo izdajati denarja. Ali hočete, da nas naj znova odkrivajo? Kdo pa so ti dobri ljudje, ki žele priti? Komunisti, fašisti, katoličani? Na to vprašanje je odgovoril neodvisni socialist Vin-

jart, ki je dejal: »Kaj, komunisti in fašisti? Če je tako, ne odobram prav nič. No, če hočete, kvečjemu 5 pezov.« — Nato je konzervativec Noble pojasnil zadevo in povedal: »K sreči prihajajo zastopniki vseh ideoloških smeri. S tem bomo dokazali, da v naši deželi vlada popolna svoboda mišljenja.« — Socialist Dikman je nato rekel: »Svobodno mišljenje v takem obsegu ho imelo za posledico mračne mjavkanje. Za mene je Pen-klub fantastičen izum. Prepričan sem, da večina tukaj navzočih gospodov niti pojma nima, kaj prav za prav je ta Pen-klub.« — Konzervativec Noble je nato pojasnil, da so črke PEN samo kratice, ki pomenijo: poetje, eseisti, novelisti, nakar je socialist Dikman ta pojasnila zaključil z besedami: »Mislim, da je za te ljudi dosti 30-tisoč pezov. Že z ozirom na to, ker so pisatelji ljudje, ki zelo skromno živijo. Zadnje besedo o tem pa je imel zopet Vinjart, ki je dejal: »O, dve vrsti pisateljev so: eni, ki siromašno živijo, in drugi, ki znajo dobro živeti. So pa med njimi tudi prazne butice, ker bi sicer sploh ne pisali.«

Zadnji del obravnave je začel socialist Dikman, ki je dejal: »Sem človek, ki visoko cenim dela visoke kulture. Globoko me prime lepota oblike. Očara in prime me tudi umetniški izraz. Vendar sem tudi jaz teh misli, da gre tu za individualni izraz. Če so kje na svetu individualisti, so prav gotovo v svetu umetnikov. Kaj pa so potem njihovi kongresi? Čemu so? Med nami povedano, je Pen-klub v rokah reakcionarjev, ki v naj-novejšem času koketirajo s komunisti. Ni sem nasproten Pen-klubu. Naj le bo! Vendar se bom moral zelo premagati, če bom glasoval za denar, kakor je zahtevano.« — Neodvisni socialist Vinjart je potem želel od Dikmana tole pojasniti: »Rad bi vprašal, ali vodijo Pen-klube komunisti, levičarski sindikalisti ali konzervativci? Na to mu je socialist Dikman odgovoril: »Od vsakih nekaj.« — Vinjart: »Torej nekaka ruska salata. Jaz ne bom glasoval za nič.« — Socialist Dikman: »150.000 pezov je mnogo denarja. Ali je res tako potrebno, da tej gospodi plačamo pot in hotele in morda še kaj za v žep?« — Vinjart: »Bolje bi bilo, da bi gospodje potovali v tretjem razredu čez morje. Že zato, da dokažejo, da so res ekstremisti. Dikman: Ko bi odobrili zahtevane peze za tiste ustanove, ki opravljajo svoje kulturno delo v naših siromašnih predmestjih, tedaj bi gotovo nekaj storili za kulturo naše dežele. Tako pa se bojim, da bodo ti fevdalni pisatelji, ko se bodo vrnili v Evropo, o naši deželi napisali take reči, kakor tisti gospod London (mišljen je tukaj Albert Londra, ki je napisal članke o trgovini z dekleti v Argentini).« — Vinjart: Glasujem za 5 pezov.«

Končno je bilo sklenjeno, da se dovoli 150.000 pezov, in sicer 100.000 za kongres in 50.000 za razstavo.

Nemški jezuit v ječi

Nemški časopisi poročajo o obsodbi jezuitskega patra Jožefa Spiekerja, tole uradno besedilo: Zaradi neprestanih pregreškov zoper § 130 a STGB se je moral jezuitski pater Jožef Spieker zagovarjati pred 4 kazenskim senatom v Kölnu. Obtoženci, ki je 42 let star, se očita, da je l. 1934 večkrat v Kölnu in Berlinu zlorabljal prižnico in predavalnico, ko je pri predavanju in pridigah izrekal stvari, s katerimi je v veliki meri ogrožal javno varnost. Posamezne hujskajoče besede so bile naperjene bodisi proti stranki in njenim posameznim organizacijam ter ukrepom, bodisi proti razmerju vlade do katoliške cerkve in proti vodstvu države sploh.

Obširno dokazovanje je dokazalo, da so resni-

ne kaznive izjave, katere obtožnica očita obtožen- cu. Državni pravdnik je predlagal dve leti ječe, v kateri pa naj se vrata preiskovalni zapor. Kazenski senat je izrekel razsodbo, ki se glasi na 1 leto in 3 mesece ječe, v katero se vrata preiskovalni zapor. V utemeljevanju obsodbe je bilo nekaj kaznivih dejanj plastično razloženo, obenem pa se v obsodbi naglašala olajševalna okolnost, da je obtoženec med vojsko svojo dolžnost izvrševal ter doslej ni bil kaznovan. Na drugi strani pa je bilo obtoževalno to, da so obtoženčeve besede v veliki meri ogrožale javni mir, sedanjo nemško državo ter njeno vodstvo v očeh javnosti poniževalo.

Volkovi raztrgali 10 romarjev

Iz Afganistana je romalo proti Meki kakih 200 muslimanov, da bi v svetem mohamedanskem meitu Meki molili. Med potjo so jih napadli volkovi ter 10 romarjev raztrgali. Očividci pripovedujejo o tej strašni zgodbi takole:

»Popotovali smo že mnogo dni. Bilo nas je vsega skupaj kakih 200 romarjev, ki smo vsi želeli priti v Meko. Ker pa je bilo težko vedno peš hoditi, smo dobili nekaj voz, tako, da se nas je nekaj lahko peljalo. Do kraja Karaban v Afganistanu je šlo vse po sreči. Strašna nesreča pa se je zgodila kmalu potem, ko smo zapustili Karaban. Zadnji voz naše karavane se je bil med potjo nekaj pokvaril, vsled česar je zaostal, mi pa smo se peljali naprej. Ker pa voza le predolgo ni bilo za nami, smo obrnili svoje vozove in se peljali nazaj pogledat, zakaj onih ni za nami. Že od daleč pa smo zagledali celo tolpo volkov. Takoj smo zašli, da se je zgodilo nekaj strašnega. Na vso moč smo poglajali svoje konje, a smo kljub temu prišli prepozno. Krvoločne zveri so že opravile svoje delo. Niti voznik, niti noben drugi izmed romarjev ni bil več živ. Vsi so postali plen lačnih

volkov. Povsod so ležala raztresena trupla nesrečnežev. Nekatera so bila že do kosti oglodana. Bil je strašen pogled. Volkovi so pobegnili šele, ko smo prišli že prav na pozorišče tega strašno krvavega dogodka.«

Ta dogodek so romarji takoj sporočili afganskim oblastem, ki so ukrenile vse potrebno, da se zavaruje življenje popotnikov.

»Gospod ravnatelj, naša registratura je vedno obširnejša. Ali ne bi bilo bolje, če bi vsa pisma, ki so nad 30 let stara, sežgali?«

»Prav, kar sežgite jih, ne pozabite pa, poprej od vsakega pisma napraviti prepis.«

»Jacek, kam pa je zginil štrukelj, ker je bil prej na temle krožniku?«

»Dal sem ga lačnemu dečku, mamica.«

»Lepo si naredil sinko. Kdo pa je bil tisti deček?«

»Jaz, mamica.«

Zbiranje brodovja v Sredozemlju

Anglija
Francija

Zalne topniške salve je oddajala baterija londonske posadke blizu towerskega mostu v Londonu, ko so zvonovi cerkve sv. Pavla naznanili, da je kralj mrtev.

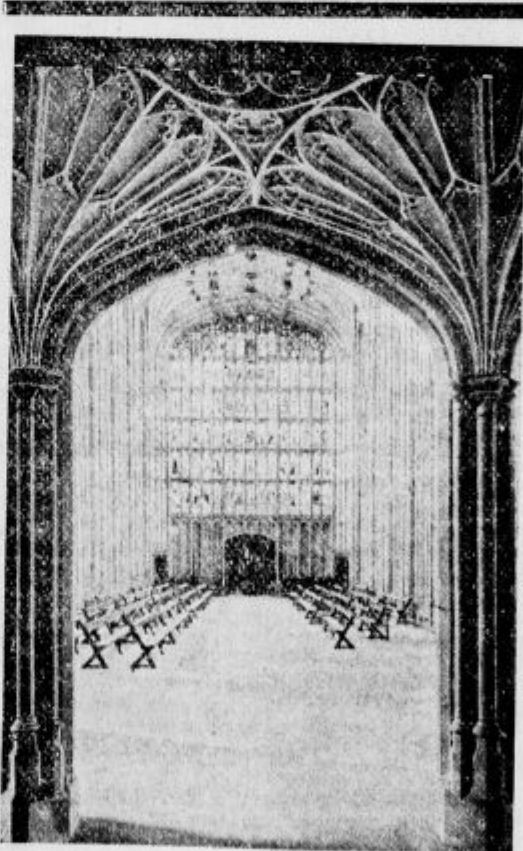

Kraljeva garda žaluje. Oddelek angleške kraljeve garde koraka od palače Buckingham (v ozadju) k palači St. James, kjer se vrši kronski svet po kraljevi smrti. Zastava kraljeve garde je pokrita s črnim florom v znamenje žalosti.

Sedem prestolov angleških kraljev

Nov kralj, Edvard VIII., stopa na prestol Velike Britanije, svetovne države z več ko 400 milijoni prebivalcev. Zanimivo pa je, da Velika Britanija nima samo enega prestola, ampak jih ima kar sedem.

Najbolj sloveči, najstarejši in najbolj znani prestol je hrastov stol v westminsterski opatiji, na kateri izza časov Edvarda I. sedel vsak angleški vladar, kadar ga kronajo. Edvard I. je ta preprosti lesen stol pred več ko 600 leti prinesel iz Skotske v London v spomin na to, da je osvojil deželo Skotov.

Tukaj bo počival angleški kralj Jurij V. Pogled v kapelico sv. Jurija v gradu Windsor, kamor bodo 28. januarja položili truplo kralja Jurija V. k zadnjemu počitku.

Vatikanski kočijaž umrl

V starosti 91 let je umrl papeški kočijaž Rinaldo Giacchini. Služil je petim papežem.

Mesto Herculaneum odkrito?

Poleg Pompejev je bilo l. 79 po Kr. uničeno staro rimsko mesto Herculaneum, na vznožju ognjenika Vezuva. Medtem, ko so Pompeje že skoro docela odkrili, je odkrivanje Herculaneuma bilo bolj počasno. Zadnja leta pa so tudi tukaj bolj vneto delovali ter odkrili veličastne zgradbe z dvema ali tremi nadstropji, z mogočnimi dvoranami, velikimi arkadami ter razsežnimi vrtovi. Čez nekaj mesecev bo nekdanj sloveče mesto Herculaneum docela odkrito.

Drugi prestol je v angleški gosposki zbornici. To je dragocen prestol pod razkošnim baldahinom. Na ta prestol sedel angleški kralj, kadar je navzoč ko se začne parlamentarno zasedanje. Prestol je okrašen z iskrenimi se kristali.

V gosposki zbornici, in sicer v sobi kraljevske garderobe, stoji še tretji kraljevski prestol, na katerem sedi kralj, kadar ga oblačijo v državna oblačila, v katera mora biti oblečen, ko odpira parlament.

Najlepši in najdragocenejši angleški kraljevski prestol pa stoji v palači St. James. Na njem sedi kralj ob priliki, ko opravlja važne državne akte. Ta prestol z baldahinom je tako okrašen z dragocenimi kamni, da se vrednost teh dragocenosti niti preceniti ne da.

Peti prestol, angleških kraljev stoji v palači Buckingham. Šesti in sedmi pa sta v gradu Windsor. Omeniti je treba, da je sedmi prestol daroval angleškemu kraljem neki indijski maharadža. Ta prestol je ves izdelan iz bogato izrezljane slovine.

»SLOVENE«^c

pred 60 leti:

V torek, 25. januarja 1876.

Politični pregled. V Gorici bodo meseca marčja nove mestne volitve, ki utegnejo biti letos posebno zanimive, ker se hočejo proti sedaj vladajoči stranki združiti druge stranke.

Hrvatoma ogerska vlada čedalje bolj prešeda. Obravnave zarad železnice po vojaški granici so se razbile, ker vlada ogerska po nobeni cenitno sprejeti načrtov Molinarijevih... Pri Vugrovcu blizu Zagreba se je te dni okoli 300 kmetov zoperstavilo 8 žandarjem, ki so iztirjavali neke zaostale davke. 4 kmetje obležali so mrtvi, 5 jih je bilo težko ranjenih. Iz Zagreba je 21. t. m. tje odšlo 40 vojakov in pa politična in sodnijska komisija.

Srbe »Iztok« pozivlja, da se bližajo važni dogodki. Turki se z vso silo pripravljajo na boj in očitno govore, da na pomlad bo vojska s Srbijo, Crnogorijo in Rusijo, ki se tudi že oborožuje in denarje na posodo jemlje. »Krajni čas je, piše »Iztok«, da se tudi Srbija pripravlja, da bo na pomlad za boj oborožena.« Res se sliši, da je naročila 5 milijonov patronov za puške. Iz Beograda se poroča, da so zopet zasledili novo zaroto, ktere namen bil je pregnati kneza Milana in na prestol povzdigniti mladega Kara Gjorgjeviča, ki biva pri vstajnikih v Bosni...

Izvirni dopisi. Iz Trsta, 19. januarja. (Iz mestnega zbora.) Pogled v naš mestni zbor ni nič kaj razveseljujoč, ne v narodnem ne v gospodarskem oziru. Slovenska narodnost okolice se prezira in vse žile se napenjajo k njenemu zatiranju. Slovensčina ni dosegla pri mestnih gospodskih še nobene pravice; vraduje se za okolico kakor za mesto izključljivo v italijanskem jeziku; še celo slovenski pisane vloge se z lepa ne sprejemajo. Sole v okolici so sicer slovenske, napisi šol in zapisniki pa le laški in šole le dvorazredne; v Rojani, kjer so trije razredi, vlada v tretjem laščina kot učni jezik. Tako ne sme in ne more dalje biti; polit. društvo »Edinost« mora se prizadevati, da slovensčina dobi v šoli in v uradih svoje naravne pravice...

Razne reči. — Goriški »Slavec« name-rava napraviti koncerte v Sežani, Raihenbergu ali Dornbergu, v Tolminu in Komnu, na jesen pa v Gorici. Tržaški »Slavci« napravijo boje še pred veliko nočjo v gledališču »Armonia« v Trstu enak koncert kakor je bil zadnji goriški.

Gledališče in koncerti

Dva komorna koncerta

Upravičeno je vzradošenje ob pogledu na naše glasbeno življenje zadnjega časa. Čitalniški barvarno domače koncertiranje stopa hvalabožju iz narpne povprečnosti v ozadje, gostijo pa se koncerti, ki sledijo glavnemu cilju — umetniški vrednoti; pa najsi so domačega ali tujega izvora, vokalne ali instrumentalne smeri. To je pot, po kateri se hodi resni glasbeni kulturi nasproti in upajmo, da pridemo po njej tudi Slovenci skoro do nje in si sezidamo najprej trdna tla tradicije in na njej stavbo lastne glasbene kulture, ki bo dobila evropski nivo in ceno. — Ob razveseljivi gostoti teh umetniških prirediteljev pa bi želeli le, da bi bila njih razporeditev bolj smiselna po časovni zaporednosti in da bi se ne stekale preveč navkupi. Glasbena Matica, v katere okviru se hvalevredno vrši večina koncertov, naj bi polagala še večjo pozornost na to, da primerno razporedi razne umetniške dogodke in tako ne prizadene niti prirediteljev niti občinstva bodisi v pogledu umetniškega užitka bodisi z ozirom na gnetno vprašanje (n. pr. kolizija koncerta Prškega kvarteta in Daneševе proslave v dramli).

KONCERT PRAŠKEGA KVARTETA

Med izbranec, v katerih se utirja iskra velike lepote, so se vzpeli tudi člani Prškega kvarteta, ki vrše danes izrazito poslanstvo najvišje glasbene lepote in nam jo posredujejo v svoji kristalni igri: na goslih Švejdja in Berger, na violi Černy in na čelu Večtomov — vsi umetniki, zaznamovani od usode s posebnim znakom, ki mu je pojem: človek — umetnik. Nujnost poslanstva jih je v preteklih dneh privedla zopet k nam in dali so nam koncert, ko se jim je pridružil še v igri na klavirju Janko Ravnik, njim vzporedni umetnik; — koncert, ki nam pomenja užitek poln glasben dogodek prvega reda.

V spored svojega koncerta so povezali tri umetnine, ki v skupnosti sicer niso zgradile najbolj napete celote, a so imele posamič vsaka svoje mikavne vrednote kot umetniški liki. Kot v tonih oživljene podobe pa so se zlivale vendar v enoto prefinjene igre umetnikov. — Na čelu sporeda je stal Mozartov Godalni kvartet v c-duru s štirimi stavki. Umetnina pozne klasičske, ki silovito zajame v svoji kristalnici, do skrajnih odtenkov prečiščen zgradbi, v svoji prozni invenciji, ki je kot silen vrellec skrivnostne igre tonov ter v svoji preprečevalni vsebini, zajeti iz notranjega miru kot odsev sproščanja, ki ni od tega sveta. Ta lik je zaživel samemu sebi dokončno zvesto tudi v igri, ki je bila v raznih pomenih besede — klasična. — Mozartovemu kvartetu je sledil Škerjanc IV. godalni kvartet v dveh stavkih. Delo je mikavno zlasti kot domači umetniški produkt; zrela v zgradbi, živahno v invenciji, ki se v prvem delu še lovi ob francoskem impresionizmu, pa je v drugem že samoniklo doživljeno. Celota pa vendar sili k popolnosti vsaj treh stavkov, kjer bi se mogli zmanjšati tudi prenapeti kontrasti in posameznih delih in se zlititi ne pretirano oddaljeni od osnovnega razpoloženja v sicer različne a posamič vendar enotno doživljene dele. Umetnina je dobila v igri svoje pristno lice in se zdaj, kot da jo je vsebinsko še nosila moč izvajalcev. — Zadnji del sporeda je izpolnil Sukov klavirski kvintet, op. 8 (za godalni kvartet in klavir) v štirih stavkih. To Sukovo mladostno delo je še vpljeno v romantičnih vodah, a se že usmerja proti ploskovno barvitemu impresionizmu. Njen glavni učinek je živo mešana barvitost. Umetnina je zanešana v bujni, mladostno še neobvladani invenciji; polna je predvsem iz vzporednega življenja tonov, ki ustvarja barvite ploskve sozvočij, iz katerih se kar s težavo ločijo konture melodij in tvorb. Tako je tudi zgradba vsa zanešana obok, ki nima še strogo

odmerjenih oblik in učinkuje zato bolj v svoji zanešenosti kot v dovršenih sorazmerjih kristala. V takih svojstvih je umetnina tudi zaživila pred nami v igri. Umetniki so vili vanjo bujno življenje mladosti, preleteli so kar moč tonske enote in jim dali prava sorazmerja, oživili so mavrični trak tonskih sozvočij v preletih godal in klavirja, ki je tukaj še posebno pršil najfinjše zvočne utrinke. V tej umetniški je zakrleval zvok v vsej svoji privlačnosti.

Tako je bil koncert praznik pristne glasbene lepote, kjer je živel zmagoslavje čudežnega sveta tonov. Kajti skrivnosti tega sveta so vsi umetniki doživeli v sebi do izrednih globin in zato je ta svet njihova domačija, iz katere hranijo nas vse z žarki resnične lepote, ki sijejo v njej. Glavne poteze te lepote, ki jo izžareva njihova igra, pa so zajete v sili doživljanja, ki jo spoštljivo uklonijo pred umetnino in njenim bistvom, v moči napetega izraza in v plemenitem zvoku, ki utripa v popolni ubranosti in v čudežnih barvah iz instrumentov v rokah teh umetnikov.

KLAVIRSKI KONCERT ORLOVA.

Tudi pianist Nikolaj Orlov, ki nas je po daljšem premoru zopet obiskal in utesil s svojo igro, je umetnik velike moči. Kar njegovo umetniško osebnost se zlasti podčrtava, je poteza, po kateri nastopa kot umirjeno skromen a vzvišen poslanec umetnosti, ki ji je ves predan v čisto službo in kateri nasproti vzdržuje odnos pravega spoštovanja. Če ni te poteze, ni lahko podajanje brez osebnostne svojevoljnosti in zazrtosti vase, iz česar se rodi kaj rado, dejal bi, polvarjanje umetnin. Izvajajoči umetnik polaga v tem slučaju več pozornosti nase kot na umetnino, sledi bolj poudarku samega sebe in svoje igre kot umetnine in išče priznanja in prvi vrsti sebi in svojim sposobnostim. Pri Orlovu tega ni. V njegovi igri jasno čutiš, da je umetnik izločil samega sebe in da stremi le po čim večjem približanju k umetnini in njeni resnični podobi, kateri želi izoblikovati čim bolj pristno lice. Zato se mu tudi dejansko posreči, da zažive umetnine pod njegovimi prsti v svoji pravi sliki, da jim izoblikuje zunanji lik pristno v zgradbi z vso različno povezanostjo melodije, harmonije in ritma in da jim izrpa tudi notranjo vsebino, s katero do vrha napolni umetniško posodo. To objektivizmu bližajoče se podajanje je posebna vrednota umetnika, ki zmora na ta način posustvarjati umetnine vseh različnih smeri in vendar ne grešiti nad njihovo svobodo in pravico, ki jo imajo do stila svoje vrstnega lastnega izraza. Gotovo pa je taka sposobnost posebna odlika umetnika, ki mora tako zmotiv doživljati zunanji izraz in notranjo vsebino v vse smeri do odtenkov.

Ta poteza se je javila tudi iz podajanja, ki smo ga doživeli ob Orlovu na zadnjem koncertu in ki je v njem dosegel posebno vrednoto. Poleg tega pa nas je močno ogrela njegova virtuozna igra, ki sloni na popolnem tehničnem obvladovanju instrumenta in ga uporablja res le za sredstvo vsebinskemu izrazu. Tudi za ta vsebinski izraz hrani umetnik v sebi toliko moči, da napolni dojemalca vsega ter ga priklene in navduši, ko sproži v njem prepričevalna doživljanja. To je zmogel od umetnine do umetnine Searlattija, Schumanna in največ zastopane Chopina, kojih dela so tvorila vsebino sporeda ter so pod njegovimi prsti zaživila v svojih pristnih rodobah. Vsekakor je bil vsake Chopin, genialni klavirski kompozitor, in njegove čudovito naznane umetnine, ob katerih more človek doživeti vso veličino lepote glasbene umetnosti.

Oba koncerta, ki sta si ozko sledila v Filharmonični dvorani, sta bila dobro obiskana, kar ugotovimo iz mikavne doneske k reševanju umetniške krize — saj je dejstvo dokaz, da je prava umetniška vrednota vendarle še glavna privlačna moč. V. U.

Prejemki staro- in novoupokojoencev

Ako anemo verjeti raznim vestem, se pripravila zopet sprememba uradniškega zakona. — Vsi brez izjeme aktivni in upokojeni državni uslužbenci (upokojeni še posebej) — bodo z vselejsem pozdravili spremembo, ako bo prvič prinesla tolikanj zaželjeno stalnost, drugič pa uredila prejemke tako, da bo dana možnost za življenje vsaj v najskrajnejših mejah. Kajti povedano naj bo že vendar enkrat na vsi glas, da sedanji prejemki nižjih kategorij niti uradniških kaj šele služiteljskih za življenje po tolikokratnih znižanjih absolutno ne zadostujejo. — Eksistenčni minimum ni dan v teh kategorijah — ako vzamemo štiri najnižje — niti za semce, ali recimo je komaj dan za te-te Kdor mora pa preživljati še nepreskrbljene družinske člane, ima po znanem reku za živeti premalo, za umreti preveč. Naše žene pri tem ne šlejejo med te vrste članov, ker so jim rodbinske doklade itak odvzete, čeprav nimajo niti sence premoženja ali dohodkov. —

Skušnja dolgih let nas uči, da nam je prinesla še vsaka sprememba (dosledno samo poslabšanje. Zato mislim: ako se zopet izvrši sprememba, mora biti taka, da bo prinesla za daljšo dobo stalnost prejemkov, ne pa, da bi kolebali v strahu, da nam že jutri vzamejo še to, kar danes še imamo.

Ako je res, da se namerava sprememba uradniškega zakona, pod katerega spadajo vsi državni upokojenjci(ke), je predvsem nujna potreba, da se vendar enkrat prelomimo razlikovanje med »staro« in »novo« — upokojenici. Saj je to znahronizem brez primere v moderni zakonodaji. — Ali pa se pripravila morebiti samo regulacija prejemkov, ki naj bi se tudi že enkrat dokončno izvršila z zakonom, ne z uredbami na osnovi raznih pooblastil, da se ne bodo take uredbe popravljale z novimi uredbami že naslednji mesec. Bodi že kakorkoli: izenačenje pokojninskih prejemkov vseh bivših državnih namoščencev, to se pravi državnih upokojoencev in upokojenk, je neodložljiva, je nujna, je prečeta zadeva. Nujna zavoljo tega, ker pride še ta mesec v razpravo državni proračun. Sicer je bil storjen že precejšen korak k izenačenju prejemkov »novo« in staroupokojoencev z zadnjo regulacijo draginskih in rodbinskih doklad v oktobru 1935. leta. V tem pogledu torej nima prav dr. Kronvoget, ki je napisal v »Slovenec« dne 12. novembra 1935, t. pod naslovom »Glas staroupokojoencev«, da so prejemki teh še vedno do polovice nižji od prejemkov novjših upokojoencev. — (Stari upokojenici so vsi, ki so bili upokojeni, preden je stopil v veljavo prvi novi zakon o uradnikih iz l. 1923.). Kajti — kakor so bili znatno znižani pok. prejemki »novo« upokojoencev, tako so bili kar zadovoljivo zvišani prejemki »staro« upokojoencev, čeprav do upravičenega popolnega izenačenja manjka še precej dolg korak. — Kot dokaz te trditve naj navedem samo en primer. Uradnik VIII. čin. razr. je bil po 40letnem službovanju upokojen po zakonu iz l. 1923. in je prejel po večkratnem znižanju prejemkov do vštete 1. septembra 1935 mesečno 2193 Din — to po odbitku od brutto-prejemkov: uslužbenskega davka, izrednega prispevka za uradniški pokojninski sklad. —

V tem znesku je bila vpošleta še rodbinska doklada za ženo 140 Din. — Njegov tovariš istega činovnega razreda toda »staro« upokojenec — je prejel pred 1. septembrom 1935 mesečno 2147 Din.

Sedaj prejemni uradnik, ki je bil upokojen po prevečletni na osnovi zakona iz leta 1923, počenši z dnem 1. oktobra 1935 mesečno po 2030 Din. — dočim prejemni njegov tovariš — staroupokojenec — od tega časa nadalje mesečno po 2147 Din. — Ni mogoče, da bi bil to kak osamljen primer. Zato ni prav razumljiva trditev dr. K., da so prejemki staroupokojoencev še vedno do polovice nižji kakor oni novoupokojoencev. — (Prejšnja meja ugotovitev je točna, kar potrjujejo kot pisec pričujočega članka, ki so mi bili prav tako znani iz čisti pokojninski prejemki — t. j. po vseh odbitkih od brutto — od mere — od 2231,50 na 2039,50 Din; z decembrom 1935 pa zvišani za celih 20 Din kot za razliko na rodbinski dokladi za 1 hčerko).

To je zgolj ugotovitev — nikaka zavist. Izhaja pa iz tega nujna zahteva, da se res že končno, a za to tudi najino uredi izenačenje pokojninskih prejemkov vseh upokojoencev, ker je dejansko vsako razlikovanje ne samo anahronizem, marveč je prava anomalija. — Končni finančni efekt, ki se da ob dobri volji bržkone ugotoviti vsaj v nekaj tednih, bi ugotovili glede na navedeni primer napozdel za 13 milijardni državni proračun vsekakor znošen za državne finance. Ni treba drugega kot volje. Ako bi bilo tudi nekaj milijonov več izdatkov, bi se dali morda le pristediti kje drugje, kajti tudi pri nas je še marsikak izdatek nepotreben. Zato bi bilo pa dano sedanji vladi pravice in reda sijajno zadostčenje, ko bi uredila to vprašanje, ki ga niso hoteli ali mogle urediti vse vlade v 13 letih, ampak so se vrtele okoli njega kakor mačka okrog vrele kaše. — Končni razlika po izenačenju bi najbrž ne zahtevala Bog ve koliko tožnih milijonov, ker bi se regulirale tudi rodbinske doklade za žene, ki jih staroupokojenici prejemale, novoupokojenici pa ne.

Vse države so že — in kako ugodno! — rešile vprašanje pokojninskih prejemkov. Ali moramo mi delati izjemo in biti zadnji? — Samo en primer naj navedem, kakšna je razlika med našim upokojencom VIII. čin. razreda in med upokojencom istega razreda v Avstriji. — Kot sem že navedel se sujejo pri nas pokojninski prejemki med 2030 do 2300 Din. V tem razredu, to za I. draginski razred (t. j. v Ljubljani, kjer požre 50 odstotkov samo najemnina za stanovanje). — Avstrijski upokojenec pa, ki živi pri nas na deželi (kot naš rojak), in ki mu nakazuje Avstrija pokojnino semkaj, je prejel splošnega pokojninskega 4500 Din, a ko so bili prejemki tudi oni nekoliko reducirani, mu je bilo še vedno nakazanih mesečno 4300 Din. To pa je okroglo 100 odstotkov več ko pri nas.

Ali je potem čudno, da se love naš upokojenici za postaranskimi služabniki? Zato bi bila pa tudi vnebovpijoča krivica, ako bi se hoteli tisti borni dohodki upoštevati celo pri dokladah. Mislim, da je mnogo več aktivnih uradnikov, ki imajo postaranske dohodke v višinah, ki presegajo njihove plače. F. K.

Sport

Naše vodstvo za Ga-Pa

Na IV. zimskih olimpijskih igrah v Ga-Pa bo imela Jugoslavija uradno predstavništvo. Predsednik jugoslov. olimpijskega odbora ter zvez športnih zvez kraljevine Jugoslavije g. dr. Stevan Hadži iz Zagreba, član uprave jugoslov. olimpijskega odbora ter glavni tajnik Zveze športnih zvez g. Hrvoje Macanović iz Zagreba, delegat ministrstva za telesno vzgojo naroda g. Bogoljub Krečlik in kot tajnik olimpijskega odbora g. dr. Aladar Martić iz Zagreba. Vodstvo smučarske ekipe tvorita člana uprave Jugoslov. zimsko-sportne zveze gg. Gnidovec in Kunstelj iz Ljubljane ter filski trener Katinan. Službeni predstavniki nosijo vse stroške potovanja sami.

Tekme za Z. P.

Jutri se odigra zadnje kolo tega tekmovanja, ki bo dalo končno razločilo zmagovalca. Finalista sta Hermes in Grafika z enakim številom točk, vendar pa je Grafika za gol na boljšem, tako, da ji je potreben samo neodločen rezultat za zmagovalca. Tekme se vrše:

ob 13.45 Svoboda: Moste,

ob 15 Hermes: Grafika.

Obe na igrišču Hermesa. Vstop bo prost.

Planica, 24. januarja. Danes smo doživeli prve skoke na novi planiški skakalnici, ki omogoča skoke do 63 metrov. Naš znan skakalec Pribovšek je skočil prvič 40 m, drugič pa 50 m. — S 1. februarjem prične delati v Planici tudi smučarska skakalna šola.

Smučki tečaj SPD. V planinah je zapadlo mnogo novega snega. SPD ima na razpolago stalno smučarsko učitelja v Domu na Kravcu od 25. t. m. do 16. februarja ter v koči na Veliki Planini. Smučski tereni v teh gorskih predelih so znani kot najboljši. Prijave sprejema pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-I.

Smučarji — Kravec vas vabil Kravec nudi s svojimi obširnimi tereni užitka polno smučanje izvežbanim smučarjem. Da se pa omogoči tudi manj izvežbanim smučarjem uživati krasote alpskega smučanja na Kravcu, prireja SPD, letos stalne smučske tečaje. Za deloma izvežbane se vrše nadaljevalni, za izvežbane pa alpski smučski tečaji. Snežni prilike so prav sedaj dobre. Upoštevajoč splošen gospodarski položaj in letošnje zelo neugodne snežne prilike v dolinah je določilo SPD skrajno nizke cene v svojih postojankah, da tako omogoči najširšim slojem uživanje belega športa. Udeležence 7 dnevne tečaja plača za hrano, prenočnino, pouk in prispevek za zbor smučskih učiteljev skupno 295 Din. Pot do doma je izgažena. Najbližja vodi iz Cerkelj do avtobusne postaje Šajovic, kjer so na razpolago tudi nosači. Tozadnje informacije se dobe v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta, palača »Viktorija«.

SK Sloven. Oblečanje se vsi igralci l. obleče, da se igra v udobno pogudno priateljsko tekmo z ASK Belgradom na igrišču Priljubljen. Postava mečarja je objavljena in v okoliščini »Maršinske igre« skingur se vabijo: Klüber, Marchetti, Bunc, Načelnik. Obleči smo SK Sloven. se vrši jutri 24. 4. m. ob 9.30 v prostori gostilne Kolesarja. V skladu naslopičnosti se vrši pol ure razneje. — Obleči.

VIEMENSKO POROČILO

Jugoslovanske zimsko-sportne zveze in Zveze za tajski pomet z dne 21. januarja 1936.

Med Jezero po stanju današnje: 1 C, visoka megla, snega v dolini nič.

Pokljanka po stanju 24. januarja: 3 C, jasno, mirno, na 8 em podlaga 50 em pršila, snuka idealna. Skakalnica uprta.

Ratovo-Planica po stanju današnje: 10 C, barometer se dviga, jasno, mirno, 15 em pršila.

Kranjska gora po stanju današnje: 10 C, barometer se dviga, jasno, mirno, 25 em pršila.

Kofci: 24. januarja 1936. Temperatura: -8, na podlagi za en 15 em pršila, solnčno, snuka idealna.

Cetinja: 24. januarja: 3 C, jasno in brez vetra. Na topno je zapadlo 10 em snega, snuka ni ugodna.

Motikova koča na Golteci: -5 C, na 1900 sušno podlaga je zapadlo 50 em snega, snega priči! Snuka je izvršna. Za nedeljo so izgleli najljepši.

Pokljanski dom in Mariborska koča: 0 C, mirno, 40 em snega snaga.

Cerhveni vestnik

V cerkvi Marije Pomladice na Rakovniku bodo prihodnjo nedeljo, dne 26. januarja, slovesno obhajali praznik zaščitnice Salezijske družbe sv. Frančiška Saleškega. Poleg drugih cerkvenih opravil in sv. maše, bo ob tej priliki na ta cerkveni govor in slovesna petja sv. maša. Poročilo pa bo ob pol 1 govor in slovesno veselje. Ob 3. avto-epi bo v dvorani, prireditelj in prevajalec, ki ga bodo poljskojezične slike o salezijskem delu.

Kongregacija gospodinjstev pri sv. Jožetu v Ljubljani. Kongregacijski praznik — Svetočilo V praznično to nedeljo, na 26. januarja. Zjutraj ob pol sedmih sv. maša in skupno sv. obhajilo, popoldne ob štirih slovesno shod, obhajilo darovanje V kongregacijske namene.

Razpis

Rok za vlaganje prošnje glasom razpisa za pragmatično mesto občinskega delovodje občine Jesenice, objavljenega pod št. 2005/2 v Službenem listu od 16. novembra 1935 kos 92, se po sklepu občinske uprave od 13. januarja 1936 podaljša do 20. februarja 1936.

Uprava občine Jesenice.

Porestva

Bišo

v Ljubljani, trg. ali priv. kupim. Ponudbe s ceno in pogoji poslati upravnistvu »Slovenec« pod št. 944. p

Ugodna prilika!

Masivno enonadstropno poslopje, pripravno za vsako industrijsko podjetje, tik železniške postaje Sv. Jurij pri Celju, vredno 700.000 Din — se proda za 150.000 Din. Rok do 1. februarja. Pojasnila: Mastnak, trgovec, Sv. Jurij ob juž. žel. (p)

Dvostanovanjsko vilo

ob Dunajski cesti, tik gozda, blizu Ljubljane, prodam, 3500 m² vrta, ribnik, garaža. Zraven avtobus in železniška postaja. Cena 160.000 Din, polovico v knjižicah. Ponudbe upravlj. »Slovenec« pod »Najlepši kraj« št. 1027. (p)

Velika

zaključna žrebanja

31. kola

državne razredne loterije

se vrše dnevno

od 7. do 29. februarja t. l.

Izžrebali se bodo:

	1 premija od Din	2.000.000
	(dva milijona)	
1	"	1.000.000
	(en milijon)	
1	"	500.000
	(pol milijona)	
1	"	400.000
1	"	300.000
5	dobitkov po	200.000
10	"	100.000
10	"	80.000
10	"	60.000
15	"	50.000
15	"	40.000
15	"	30.000
20	"	20.000
200	"	10.000
250	"	8.000
300	"	6.000
400	"	5.000
500	"	3.000
1650	"	2.000
33600	"	1.000

Skupno 56.000.000 dinarjev

(šestdeset milijonov)

Cene srečk:

1/2 srečka	1/2 srečka	1/2 srečka
Din 1000.-	Din 500.-	Din 250.-

Strogo solidna, priznana točna in diskretna postrežba!

Originalne srečke za to žrebanje se razpošiljajo samo proti plačilu vnaprej

Največje premije od

1.500.000; 1.200.000

in 1.000.000 dinarjev

so bile izžrebane v kratkem vrstnem redu

DEVETKRAT

na srečke, prodane pri nas

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN IN DRUG

ZAGREB, Gajeva 8; Illica 15

Opozorilo!

Ustanavljanje loterijskih združenj (izdajanje deležev na skupine srečk) je z zakonom od 5. decembra 1931 (§ 35. toč. 4. zakona) prepovedano. Iz tega razloga se ne smemo s takimi posli pečati.

Potrtega srca naznanjamo, da nas je za vedno zapustil naš predobri papa, dedek, pradedek, brat, stric, gospod

Jože Šircelj

trgovec

ki je danes 24. januarja, predviden s tolažili svete vere, v starosti 84 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 26. t. m. ob pol treh popoldne.

Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

Mokronog, dne 24. januarja 1936.

Rodbine Šircelj - Mejač.

Mali oglasi

Lammertz igle

prvovrstne izdelave se dobe za vse vrste šivalnih strojev torej tudi za Singer, Pfaff, Mellow, Union, Mauser, Recce, Lewis itd. pri
A. Guttman - Zagreb - Martičeva 4
Telefon 58-21
strokovna trgovina šivalnih strojev.

Prireditve

Kavarna Stritar

Vsake večer koncert. Salmanski orkester. V soboto in nedeljo do štirih zjutraj odprto. (p)

Službe iščejo

Kuharica

srednje starosti išče službo v župnišču; vajena samostojnega gospodinjstva in gospodarstva. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mirna in zanesljiva« št. 927. (a)

Službodobne

Vinskega potnika

za Slovenijo - išče večjo vinsko trdnico. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vinski potnik« 646. (b)

V železninski stroki

izvežbane pomočnike in pisarniške moči, z dobrimi referencami, in vajence - sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 912. (b)

Šoferja

treznega, vestnega, s kavcijo, sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Šofer« 1036. (b)

Kuharico

za internatsko kuhinjo, kjer se kuha za 50 do 80 oseb, dobra kmečka hrana, iščemo. Vešča mora biti tudi meščanske kuhinje in samostojnega gospodinjstva. Zeleti je, da ima gospodinjstvo solo. Začetna plača 300 Din. Nastop 1. marca. Ponudbe je poslati na ravnateljstvo banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. (b)

Šivilja

za pletenine, samostojna prirojevalka, izurjena pri vseh tozadevnih strojih, se takoj sprejme. Stalna služba! Ponudbe s prepisi poročil, sliko in pošto poslati upravi »Slovenca« Celje pod št. 961. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10.

Franz Joseph Schneider: 16

Cesta brezbožnih

In dekle se je čutilo pritegnjeno. Marija je obšla roko, ki je bila še premočena od noči. Iskala je obstanka. Kateregakoli človeka je morala imeti v teh dneh, ki bo imel skupno z njo ženskost. Iskala je prešla ves kolobar tam zunaj v kuhinji. Ni bilo. Sama, to je bila zagrenjenost, ki jo je skrivaj tako zelo trla. In zdaj ni našla nobene druge kot Novakovo Edico. Vlačugo. Braneče je zmajala v glavo. Novakovo Edico je spet videla v mraku cerkve, takrat na njenem poročnem dnevu. Videla jo je na sveti večer. »Edica!« še enkrat je imenovala ime. Solze so ji stopile v oči. Bila je kot bi klicala na pomoč.

Dekle je to imelo za izbruh bolečine, sklonila se je k njej in rekla tolažljivo: »Da, Marija, s čim ti morem pomagati?«

»Zmeraj prihajaj k meni,« je rekla od bolečine stokačje pa z upajočimi veselimi obrazom.

Stanko se je tudi globoko sklonil. »Marija, vsi so tukaj, vsa hiša je na nogah, vsi ti hočejo pomagati! Njegov obraz je bil tako vesel in hvaležen in kot mladončje je tekal okrog.

14.

Zjutraj je Marija tiho ležala. V njenem naročju je v mehkih plenih spal krepak deček s temnimi, rilenimi lasmi.

»Stanko je sedel ob postelji in zmeraj spet obudoval drobeno bitje, ki je iz velikega očeta naredilo v veselju spet otroka. Stavlil je najnerodnejša vprašanja, če je stopila katera od postržnic v sobo.

Marijine oči so bile zaprte, njena lica blede. Ko je prošla njena teka ura, so jo dvignili iz mlače krvi. Zdalj ni premaknila nobenega uda, samo brezbarvne ustnice so se premikale v tihih molitvah za svojega otroka.

Samo enkrat ga je bežno pogledala in že je iz-

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad brez kupcev ti mnogo prihrani Slovenec najmanjši inšerut

Vsa zimska oblačila

smo znižali 10-15%. Anton in Vladimir Presker, Sv. Petra cesta 14. (l) (Pismeno ali ustmeno.) (l)

Šivalni stroj

prvovrsten, nemški fabrikat, pogrešljiv, z okroglim čolnikom, ki tudi šitika - poceni naprodaj. Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (l)

Specerijska trgovina

velika, v sredini Zagreba, dobro idoča, radi družinskih razmer naprodaj. - Vprašati pri Vilim Gersdorfer, Zagreb, Smičikladvova ulica št. 20/II, levo. (l) (Pismeno ali ustmeno.) (l)

Telefon 2059

PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA. KOKS nudi

Pogačnik

Bohorjeva ulica št. 5.

GREŠITE MNOGO
ako ne čitate redno
SLOVENCA

Tinčkove in Tončkove prigode

236.

Življenje naših prijateljev spet visi na niti

Kakor obsedeni so se borili za življenje, a vse je bilo videti, da je njihova usoda zapečatená. Grozila jim je strašna smrt, smrt v divje penah se in zamolklo bobnenih vrtinčih vodopada.

Ze je bil splav tik vodopada, že je v njegovi posadki ugasnila zadnja iskrice upanja na rešitev. V predsmrti grozi so vili roke in se zmedeno prerivali po krogu. Samo Primožek se ni obupal. Do zadnjega je ohranil prisebnost. V zadnjem, pa prav zares zadnjem hipu mu je padla svetla misel v glavo. Zgrabil je laso, ga spretno zavijtel po zraku - in tedaj se je zgodilo čudo.

Zanka je padla orjaskemu krokodilu okoli vratu. Primožek je zanko krepko zadržal. Vse krokodilovo prizadevanje, da bi se zmuznil iz nje, je bilo zaman. V boju za lastno življenje je krokodil napel vse sile in potegnil splav proč od vodopada.

»Hura!« je divjeradostno zakričal Primožek. »Rešeni smo!«

Ana Klinec roj. Brankovič

dne 24. t. m. ob petih popoldne, večkrat prevedena s tolažili sv. vere, po dolgotrajnem tkpljenju, v 74. letu, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice bo v nedeljo, dne 26. januarja 1936 ob pol treh popoldne iz hiše žalosti, Resljeva cesta 12, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. januarja 1936.

polnil njeno življenje s skrbmi. Njena materinska ljubezen je že v skrbih gledala v njegovo zakrito prihodnost, videla je strahove na njegovu poti, ki jih je slabost, ki jo je zdaj pa zdaj napadla, prepodila v beg.

Cele dneve je ostalo njeno stanje tako in vsako uro je vzbujalo skrb. Ko je spet mogla zaporedno misliti, je najprej zahtevala Edico.

Stanko ji je izpolnil to željo in poklical dekleta dol. Marija je čakala, da sta ostali sami in razgrnila svoj načrt. »Edica,« je rekla z utrujenim glasom, »saj veš, kakšni so v hiši, poznaš tudi Stanka. Moj otrok mora biti kmalu krščen. Njene oči so plahutale kot zablodeli ptici v temnih, bolnih volitvah. Iskaje je tipala okrog sebe in privlekla na dan majhen sveženj. »Sovražijo Boga in Stanko se boji ljudi! Po vsakem stavku je bila tako trdna, da je morala zapreti oči. In spet je vzela svojega moža v zavetje. »Stanko tudi ne more,« je rekla oproščujoč ga. »Ti ga boš dala skrivaj krstiti, Edica, slišiš? Toda nihče v hiši naj ne izve. Prosim te, Edica, ker si naju pač tedaj videla tudi v cerkvi, Stanka in mene. In tega tudi...! Široko je pogledala dekleta, pa ni govorila naprej. Neskončno zapiranje do zavržene je ležalo v njenem pogledu. Zdelo se je, da je padlo z nje težko breme. Blaženo je še enkrat rekla: »Edica!«

Dekle ji je stisnilo obe roki. »Marija, lahko se zaneses name. Zmeraj se lahko zaneses name, če ti je le kaj treba!« Objuba je zvenela tako pošteno, ni mogla biti zlagana.

Stanko je stopil v sobo in moral sta presekati pogovor.

Zvečer je Trnulje poklical Stanka k sebi na stanovanje. »Kako je z otrokovimi krstom?« je vprašal.

Stanko je naredil z roko kretnjo, ki je udarila v prazno. »Ni vredno, da bi mislil na to,« je rekel brez sveta gledajoč predse.

»No, nekaj je vendar treba narediti,« je omenil Trnulje. Ni pa mislil mogoče na cerkveni obred, ampak na gostijo.

»Saj Marija je še preslaba,« je potrto odgovoril Stanko.

»Pri vama tudi ne bo šlo, nedeljo bomo praznovali pri nas v izbi,« je predlagal soed. »Prinesel boš kaj pijače in moja žena bo spekla.« Bila je resnična pripravljenost za pomaganje, s katero je to pontijal. »Marija naj ima svoj mir,« je še pristavil.

Stanko je bil čisto vase zatopljen. »Krst.« Do zdaj še ni mislil na to, stanje njegove žene je hroniilo njegovo delo in mišljenje. Pa če zdaj pristane na to? Hiša se je v noči njenega poroda in v teh dneh izkazala tako pripravljeno za pomoč. In zdaj naj bi spet hodil lastna pota pred njihovimi očmi? Zato ne sme Mariji v njenem sedanjem stanju nič odreči. Sploh se je čutil, da še ni spregovorila o tem. V strahu se je izogibal vsega, s čimer bi jo mogel spomniti na to.

Kako naj bo dečku ime? je rekla Trnuljka vmes.

Stanko je premišljeval. »Da, saj sem Manzel-tiju obljubil, da bo boter,« je rekel malomarno. »Inferno,« je komaj slišno dodal.

»Saj Manzel-tiju ni Inferno ime?« je začudeno omenil Trnulje.

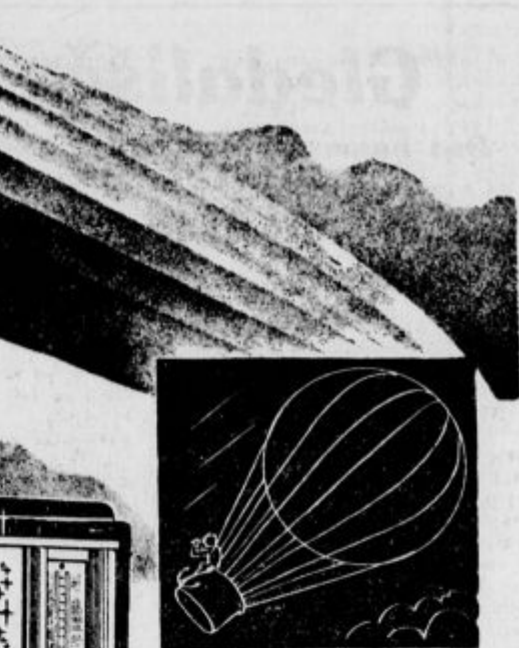
»Pa saj hoče tako,« je rekel Stanko vdano. »Če je obljubil, potem pač pusti,« se je spet vmešala Trnuljka in se posmešljivo zasmejala predse.

»Kaj pa pravi Marija k temu?« je poizvedoval Trnulje.

»Saj tudi ona rajši sliši 'Stanko',« je omenil, »toda če ji bom rekel, potem bo že privolila!« S tem je presekal neljub pogovor in odšel ven.

Ko je zvedela Novakova Edica za načrt praznovanja v hiši, je predlagala Mariji, da bo to gotovo nemir vzbujajoče, ure porabila za skrivni otrokov krst. Dan prej se je naznanila župniku.

Sneženo sivi zimski dan je že v zgodnjih popoldanskih urah naredil vse mračno po hiši. V Trnuljevi kuhinji je sedel del hišnih prebivalcev pri kavi. Može so bili že od jutra v znamenju alkohola.

Čas si sam utira pot!
Naša doba —
je doba tehnike!

Kar je bilo čudo v dobi naših očetov, nas ne more več zadovoljiti!

PHILIPS RADIO

prinaša v svoji nenadkriljivi seriji 1936 aparate, ki pomenijo revolucijo v radio-tehniki.

Zahtevajte neobvezno predvajanje!

Najugodnejši plačilni pogoji.
Sprejemniki po Din 4- dnevno.

Zahvala

Podpisana izrekam tem potom javno zahvalo primariju ginekološko-porodniškega oddelka v Mariboru g. dr. Josipu Benčanu, ki me je rešil s težko operacijo resne in dolgotrajne bolezni ter mi s svojo večjo roko povrnil ljubo zdravje.

Istočasno čutim dolžnost zahvaliti se gg. zdravnikom porodniško-ginekološkega oddelka: g. dr. A. Glušiču, dr. B. Skalicemu, dr. A. Toplaku za njihovo skrb, č. sestram za ljubezno nego.

G. primarija dr. J. Benčana vsem prav toplo priporočam.

Maribor, dne 24. januarja 1936.

Irma Fon, vdova dvornega svetnika.

VS 163/35-18.

Prostovoljna dražba nepremičnin

Na predlog Sencič Benedikta, župana v Jakobskem dolu kot pomočnika preklancane Zelezinger Marije - se prodajo na javni dražbi spodaj zapisane nepremičnine, z navedenimi pritliklinami vred - za pristavljeno izključno ceno

dne 17. februarja 1936 ob 10. uri

kot celota. Dražba se vrši na licu mesta v Ročici št. 5.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmejo. Vknjižena bremena se ne prevzamejo.

Za potrditev prodaje imajo zdražitelj osem (8) dni premisleka. Izkupilo prodaje ima zdražitelj položiti v gotovini pri sodišču v treh mesecih po pravomočnosti domika s 4% od dneva dražbe.

Ostali pogoji prodaje in plačevanja se smejo vpogledati med uradnimi urami pri sreskem sodišču v Mariboru, soba št. 6.

Vsak zdražitelj mora pred začetkom dražbe položiti eno desetino izključne cene kot varščino, to je znesek 8800 Din v gotovini.

Nepremičnina.

VI. št. 9. k. o. Ročica (celo posestvo):

1. stanovanjska hiša št. 5, preša, svinjak in gospodarsko poslopje v izmeri 7 a 67 m²;
2. pritlikline in premičnine;
3. zemljiške parcele kakor njive, travniki, pašniki, vrti in gozd v izmeri 17 ha 73 a 14 m².

Izključna cena znaša 64.000 Din in dolžnost prevzema v dosmrtno oskrbo skrbiljenke Zelezinger Marije in njene pastorko Zelezinger Ivana, Marijo in Alojza brez zaračuna na najvišji ponudek, koja bremena se ocenijo za odmero pristojbin na 24.000 Din.

Sresko sodišče v Mariboru, odd. V.,
dne 21. januarja 1936.

Tudi Stanko je moral sodelovati. S skrivno zopnostjo je prenašala Marija alkoholni vonj njegovih ust, če se je tu pa tam sklonil čezno.

Tedaj se je priplazila skrivaj kot mačka Novakova Edica. Pri vsakem koraku zunaj v veži je izginila za zavešeno otrokovo zibelko. Kot tat ga je morala ukrasti iz zibelke in sledove spet zakriti. Malo bitje ni niti črhnilo, ko ga je dekle valjalo sem in tja in ga zadelavalo v blago. Zmoteno iz globokega spanja je le trdno pritisnilo krepkijaste prste k zardelim licem. Dolgo je morala Edica poslušati ven in gledati na Trnuljeva vrata. Dvakrat je bila na stopnicah in je bila prisiljena spet v kuhinjo, če so od spodaj silili navzgor sumljivi žumi. Smejala se je in spreminjala skrivanje v šalo. Toda Marija jo je žalostno gledala. Svojo najsvetejšo pravico si mora krasti. S strahom je gledala v prihodnost. Znoj ji je stopil na čelo. Prestašeno je obličalo njeno oko na belih rokah. Čutila je njihovo slabost. Če bi — če bi — je kdaj ne — bilo več! Hripavo je zavpila na Edico, kot bi se dušila, botela je dobiti obljubo od nje. Toda dekle je bilo že zunaj, vrata so bila odprta. Posrečilo se je. Mati se je nezvestno zgrudila nazaj v blazine.

Ko je prišel čez nekaj časa Stanko pogledat k njej, so njene vprašujoče oči hodile po stropu. Vsega se je spet spomnila. S težavo se je spet dvignila in ubranila Stanka od zibelke. »Pst — spi —!« In v njenem bledem obrazu je rdeče zaplamenelo. V tej najsvetejši uri, ko je bil njen otrok sprejet v občestvo njene vere, je morala lagati. Morala ga je zatajiti v zibelki.

Nemirno je krtila z rokami. In Stanko je spet šel. Odrašena se je oddihnala. Dal se je prevarati 15.

»Stanislav, Marija, Inferno Slovník,« je rekla Edica Novak pri oltarju. Njena kolena so tropetala, kajti skrivaj je mislila na svojo cesto, na svojo hišo, na svoje življenje. Kadilo, ki je še viselo dušeče v zraku, ji je jemalo čute. Sveče so plamenale in obsvetilevale podobe svetnikov in pregibale njihove obraze.